

Od srede naprej tudi slovenščina uradni jezik

S tem, da je zadnja sredo tudi Francija kot zadnja pogodbenica deponirala ratifikacijsko listino pri vladi Zveze socialističnih sovjetskih republik, je stopila v smislu člena 38 avstrijske državna pogodba neposredno v veljavo.

Po točki 3 člena 7 državne pogodbe je v upravnih in sodnih okrajih Koroške, Gradišanske in Štajerske s slovenskim, hrvaškim ali mešanim prebivalstvom slovenski ali hrvaški jezik dodatno k nemškemu dopuščen kot uradni jezik.

V objasnjevalnih pripombah k posameznim členom v posebnem delu pod označbo II vladnega predloga je h gornji določitvi rečeno:

Ta določitev ne potrebuje nobene posebne izvedbene zakonodaje več; le-ta je neposredno uporabljiva.

Za vse druge določitve v korist slovenskih in hrvaških manjšin v členu 7 so, v kolikor niso že sploh zajamčene v dosedanjih zakonodaji, potrebne še posebne iz-

vedbene odredbe. To velja predvsem za pravice, ki jih nudi člen 7 glede manjšinskega šolstva in predvsem glede sorazmernega števila lastnih srednjih šol, glede ureditve posebnega oddelka šolske nadzorne oblasti za slovenske in hrvaške šole, glede označb in napisov topografskega značaja tako v slovenskem ali hrvaškem jeziku kakor v nemščini in končno glede soudeležbe avstrijskih državljanov slovenskih ali hrvaških manjšin na kulturnih, upravnih in sodnih ustanovah v teh predelih na osnovi enakih pogojev kot ostali avstrijski državljani. »Tudi ta določba presega dosedanje predpise«, je izrecno ugotovljeno v objasnjevalnih pripombah posebnega dela II.

Člen 7 nam daje naslednje pravice:

1. Avstrijski državljani slovenske in hrvaške manjšine na Koroškem, Gradiškem in Štajerskem uživajo iste pravice pod enakimi pogoji kakor vsi drugi avstrijski državljani, vključno pravico do svojih lastnih organizacij, zborovanj in tiska v svojem lastnem jeziku.

2. Upravičeni so do osnovnega pouka v slovenskem ali hrvaškem jeziku in do sorazmernega števila lastnih srednjih šol; v tej zvezi bodo šolski učni načrti pregledani in bo ustanovljen oddelk šolske nadzorne oblasti za slovenske in hrvaške šole.

3. V upravnih in sodnih okrajih Koroške, Gradišanske in Štajerske s slovenskim, hrvaškim ali mešanim prebivalstvom je slovenski ali hrvaški jezik dopuščen kot uradni jezik dodatno k nemškemu. V takih okrajih bodo označbe in napisi topografskega značaja prav tako v slovenščini ali hrvaščini kakor v nemščini.

4. Avstrijski državljani slovenske in hrvaške manjšine na Koroškem, Gradiškem in Štajerskem so udeleženi v kulturnih, upravnih in sodnih ustanovah v teh pokrajinah pod enakimi pogoji kakor drugi avstrijski državljani.

5. Dejavnost organizacij, ki merijo na to, da odzamejo hrvaškemu ali slovenskemu prebivalstvu njegov značaj in pravice kot manjšine, se mora prepovedati. §§ 2, 3 in 4 člena 7 imajo značaj ustavnega zakona.

Čestitke ZSO ob državni pogodbi

V sredo, ko je stopila avstrijska državna pogodba v veljavo, je poslala Zveza slovenskih organizacij na Koroškem čestitke zveznemu kanclerju Raabu in koroškemu deželnemu glavarju Wedenigu ter ob tej priložnosti izrazila, da se z vsem avstrijskim ljudstvom veselimo, da je z veljavnostjo državne pogodbe naša država dosegla svojo popolno svobodo in neodvisnost. V pismu je poudarjeno, da se koroški Slovenci še prav posebno veselimo, ker so s tem postale veljavne tudi državni pogodbi našemu ljudstvu zajamčene pravice.

Slovo veleposlanika Vučiniča

Kakor smo že poročali je bil dosednji jugoslovanski veleposlanik v Avstriji Dragomir Vučinič imenovan za veleposlanika v Turčiji. Zadnji petek je bil Vučinič na poslovnem obisku pri zunanjem ministru Figlu, kateri ga je ob tej priložnosti povabil na svečani zajtrk. V zdravici je minister Figl prikazal uspešno delovanje veleposlanika Vučiniča in poudaril, da je prišlo za časa njegovega službovanja v Avstriji do razvoja tesnih kulturnih stikov in živahne kulturne izmenjave ter plodnega gospodarskega sodelovanja med obema državama, kakor sploh do resnično prijateljskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo, kar da je gotovo nemala zasluga veleposlanika Vučiniča, od katerega se poslavlja kot od velikega prijatelja Avstrije.

Istega dne je priredil veleposlanik Vučinič poslovnili sprejem, ki so se ga udeležili najvišji državni predstavniki s kanclerjem Raabom, zun. ministrom Figlom in trgovinskim ministrom Illigom na čelu. Nadalje so bili navzoči diplomatski predstavniki vseh na Dunaju akreditiranih držav, štajerski deželni glavar Krainer in koroški deželni glavar Wedenig z ravnateljem deželnih uradov Newoletom, šef urada za zvezo FLRJ v Celovcu svetnik veleposlaništva Bravničar, jugoslovanski vicekonzul v Grazu dr. Pavlin, ter predstavniki Zveze slovenskih organizacij na Koroškem.

Zvezni prezident je podelil veleposlaniku Vučiniču ob njegovemu slovesu visoko odlikovanje, Veliki zlati častni red za zasluge za republiko Avstrijo s trakom.

stavitvi med narodi in državami tistih stikov, ki odgovarjajo njihovu skupnemu interesu. Čeprav pomeni uspeh konference le navodila za nove razgovore, je pomemben predvsem v tem, da je okrepil zaupanje med štirimi velesilami in poudaril pomen osebnih stikov. Zato je bila ženevska konferenca vsakakor dober in obetajoč začetek začetka, kateremu bodo ob podobni pripravljenosti in volji lahko sledili še boljši rezultati.

Avstrijska državna pogodba je začela veljati

V sredo predpoldne je francoski zastopnik v Moskvi slovesno deponiral ratifikacijske listine avstrijske državne pogodbe v istem trenutku je začela pogodba tudi formalno veljati. Ta pomembni dogodek so po vsej Avstriji primerno slavili, posebno pa je na Dunaju prišlo do izraza veselja ljudstva, da postaja država končno res neodvisna in suverena. Simbolično se je dokončna vzpostavitev avstrijske suverenosti odvijala pred dosedanjim sedežem medzavezniškega sveta, kjer so ob zvokih državnih himen sneli zastave štirih zasedbenih sil in jih zamenjali z avstrijsko državno zastavo. Isto se je zgodilo tudi na vseh ostalih objektih zasedbenih sil po vsej Avstriji. Še pred to slavnostjo se je medzavezniški svet sestal na svoji zadnji seji, kjer je predsedujoči francoski predstavnik uradno ugotovil, da zavezniška kontrolna komisija za Avstrijo s tem trenutkom preneha obstajati, zastopniki vseh štirih velesil pa so v kratkih nagovorih poudarili pomen tega dogodka in želeli Avstriji uspešno bodočnost.

Ob priložnosti, ko je stopila državna pogodba v veljavo, so naslovili najvišji državni voditelji posebne nagovore na avstrijsko ljudstvo. Tako je zvezni prezident dr. Theodor Körner poudaril, da so s tem trenutkom padli zadnji ostanki pregrad, ki so ločili Avstrijo od njene svobode. S tem so velesile izpolnile svojo Avstriji dano besedo, pa tudi Avstrijci bomo držali našo obljubo, da se, kakor odgovarja našemu bistvu, nikdar ne bomo udeležili drugega boja kot pa boja za mir in pravičnost. Zvezni kancler ing. Julius Raab je poudaril veselje avstrijskega

ljudstva ob podpisu pogodbe in dejal: današnji dan doživljamo s tihim veseljem, da je pogodba dokončno zagotovljena, ter s ponosno obljubo, da se bomo izkazali vredne končno dosežene svobode, vredne velikih žrtev, ki smo jih doprinesli zanj, in odločeni, varovati jo tudi v bodoče. Predsednik zveze sindikatov Böhm je v

svojem nagovoru spomnil na leto 1934, ko je bila v krvavi državljanski vojni uničena svoboda našega naroda ter izjavil: za avstrijsko ljudstvo in za narode sveta je potrebno, da se iz dogodkov zadnjih dveh in pol desetletij naučijo naslednje: nikdar več bratskega boja v lastni državi, nikdar več vojne med narodi!

Ženevska konferenca ni razočarala

V soboto zvečer je bila v Ženevi zaključena konferenca vladnih šefov Amerike, Anglije, Francije in Sovjetske zveze. Uspeh pomembnih razgovorov sicer ni popoln, vendar predstavljajo velik korak naprej in upravičeno lahko trdimo, da vanje stavljeno upanje ni bilo razočarano. Vsekakor se je ob tej priložnosti pokazalo nekaj, kar je zelo značilno: medtem ko so se zunanji ministri štirih velesil bojevali s precejšnjimi težavami in so se pogosto znašli pred skoraj nepremagljivimi ovirami, so njihovi šefi z lahkoto in pravim medsebojnim razumevanjem, ki je pričalo o resničnem zaupanju, reševali važna vprašanja in dosegli sporazume.

Po konferenci proti pričakovanju niso objavili skupnega uradnega poročila, pač pa so bile objavljene smernice vladnih šefov svojim zunanjim ministrom, ki se bodo meseca oktobra ponovno sestali v Ženevi, da nadaljujejo proučevanje vprašanj, o katerih je prišlo do izmenjave mnenj med ženevsko konferenco. Ministrom so dali navodilo, da priporočijo učinkovita sredstva za rešitev teh vprašanj, pri čemer naj upoštevajo obstoječo povezanost med združitvijo Nemčije in vprašanji evropske varnosti, pa tudi dejstvo, da odgovarja zadovoljiva rešitev vsakega vprašanja interesom utrditve miru.

Glede varnosti v Evropi in glede Nemčije so sklenili, da se bodo ministri nadalje bavili

z vprašanjem sklenitve varnostne pogodbe, ki bi vsebovala določilo, po katerem bi se države članice obvezale, da se ne bodo poslužile sile in da bodo odklonile vsako pomoč napadalcu. Prav tako bi pogodba vsebovala omejitve nadzorstvo in pregledovanje oboroženih sil in oborožitve ter točno določevala področje med Vzhodom in Zapadom. Ureditev nemškega vprašanja in nemške združitve potom svobodnih volitev mora biti izvršena v skladu z nacionalnimi interesi nemškega ljudstva in z interesi evropske varnosti. V zvezi z razorožitvijo je poudarjeno, da štirje načelniki vlad želijo odstraniti vsako nevarnost vojne in zmanjšati vojaška bremena in so prepričani, da je za zagotovitev miru in izboljšanje blaginje narodov potrebno vzpostaviti organizacijo za nadzorstvo in znižanje vse oborožitve in oboroženih sil. Končno se bodo ministri razgovarjali tudi o odpravljanju ovir, ki preprečujejo svobodno sodelovanje in miroljubno trgovino med narodi ter o vzpo-

Slovensko 'prosvetno društvo „Rož“ v Št. Jakobu

vabi na tradicionalno uprizoritev

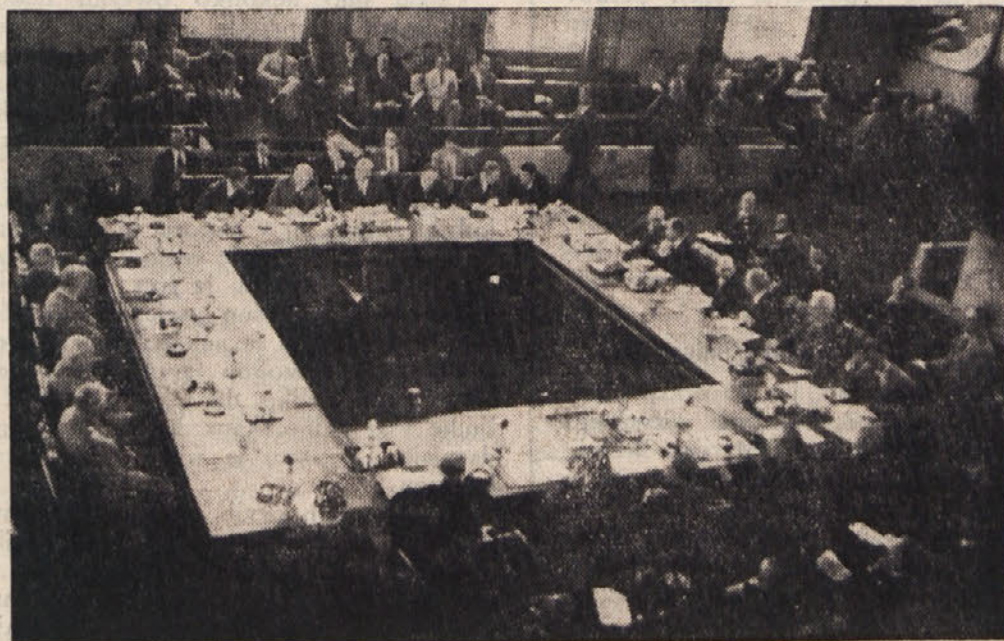
Miklove Zale na zgodovinskih tleh

ki bo v nedeljo, dne 14. avgusta s pričetkom ob 20. uri v rojstni vasi Miklove Zale v Svatnah.

Na prireditvi bo sodeloval tudi priljubljeni »Gorenjski kvartet« in skrbel za dobro voljo ter veselo razpoloženje.

Vsi v Svatne, kjer vas čaka nepozabno kulturno doživetje!

Odbor

Predstavniki štirih velesil ob konferenčni mizi

Iz osnutka novega zakona o splošnem socialnem zavarovanju

Vlada je nedavno predložila parlamentu osnutek novega zakona o splošnem socialnem zavarovanju. Parlament bo o osnutku sklepal meseca septembra in zakon naj bi stopil v veljavo z letom 1956.

Novi zakon nosi znake socialistične politike ter je korak k uvedbi splošne ljudske pokojnine za socialno varstvo vseh. Predvsem prinaša novi zakon delavcem in nameščencem poenoteno pravico o bolniškem, nezgodnem in pokojninskem zavarovanju. Novi zakon bo pomenil za delavce v socialnem zavarovanju enake pravice, kakor jih uživajo druge skupine delojemalcev.

Za delavce obstoja šele od leta 1939 starostno in invalidsko zavarovanje. Da jim bo mogoče doseči čim višje število zavarovalnih let za bodočo pokojnino, predvideva osnutek tudi naslednje določbe: Vsem delavcem, ki so podvrženi dolžnosti socialnega zavarovanja rojstnih letnikov do 1905, bo vsako koledarsko leto po 15. letu starosti do 1. januarja 1939 vračunanih 8 mesecev, pripadnikom rojstnih letnikov od 1906 do 1916 7 mesecev in pripadnikom rojstnih letnikov od 1917 dalje 6 mesecev brezplačno kot zavarovalna doba.

Tudi za nameščence obstojajo ugodnosti pri preračunavanju zavarovalne dobe pred zaposlitvijo. Vsakemu delavcu in nameščencu bodo všteli v zavarovalno dobo čas obiska kakšne najmanj dvorazredne obrtne ali trgovske poklicne šole ter srednje ali visoke šole, če je vsaj v treh letih po izstopu sledila zavarovalno obvezna zaposlitev. Od obiska poklicnih šol bo 12 mesecev, od srednjih šol 18 mesecev in od visokih šol 24 mesecev vračunanih v pričakovano dobo.

Na področju rentnega zavarovanja je važno, na podlagi kakšnega zneska plače ali mezde bo določena višina rente. Po novem zakonu naj bi bila renta preračun-

nana na podlagi zaslužka v zadnjih petih letih pred upokojitvijo, pri dosegu starostne meje tedaj za moške zadnjih pet let pred 65. letom starosti, za ženske pa pet let pred dopolnitvijo 60. leta starosti. Pri nameščencih je zaslužek navadno višji, čim dalje so zaposleni, dočim je pri delavcih primer pogosto ravno nasproten. Zaradi naraščajoče nesposobnosti za delo v starosti pri mnogih delavcih pada zaslužek. Da bi za te delavce preprečili prikrajšanje rentnega zneska, predvideva novi zakon kot podlago za odmero rente zaslužek v 45. letu starosti. Rentni zavodi bodo morali sami ugotoviti, katera podlaga je za odmero rente za zavarovanca najugodnejša.

Delavci in nameščenci bodo povprečno po 40 zavarovalnih letih prejeli rento v višini 72 odstotkov na pogladi odmere. Najvišja renta za delavce in nameščence je določena z 79 odstotki, za rudarje s 87,5 odstotka, ki bo pa dosegljiva le s 45. letno zavarovalno dobo. Ugodnosti pa so določene tudi za delojemalce, ki morajo pred dosego starostne meje zaradi invalidnosti zahtevati rento. Tudi doklade za otroke bodo v rentnem zavarovanju zvišane. Renta za vdove bo v bodoče znašala najmanj polovico zneska za odmero, če je vdova dosegla 40. leto starosti in ima enega otroka. Odpravnina za vdovo, ki bi se spet poročila, bo znašala

višino petletnega rentnega zneska. Če se razloži tudi novo poročno stanje ter vdova nima enakovredne preskrbe, je po petih letih spet upravičena do prejšnje rente. Trinajsta renta je za stare in nove rentnike v zakonu trajno zasidrana.

Znatne ugodnosti so določene za upokojece, ki so doslej pri najmanjšem stranskem zaslužku občutno izgubili na renti. V bodoče rentniku 500 šilingov stranskega zaslužka ne bodo vračunali na rento, pri presežku pa bodo ugotavljali, če stranski zaslužek in renta ne presegata zneska 1.300 šilingov. V bodoče bodo izplačevali poleg starostne tudi morebitno nezgodno rento v celoti, kar doslej ni primer.

Novi zakon o splošnem socialnem zavarovanju predvideva nadalje preskrbovalne doklade k najnižjim rentam kakor tudi novosti o bolniškem zavarovanju. Pri bolniškem zavarovanju bodo zvišane na primer tudi bolniške podpore in bodo zavarovanci po 48. dnevu obolenja prejeli 60 odstotkov od dnevne podlage za odmero. S tem bo bolniška podpora v doslej najvišji stopnji 40 šilingov zvišana na 48 šilingov.

Vsebinska in podrobnosti iz osnutka v tem sestavku se niso izčrpane, nakazano je le bistveno, kar bo med drugim vseboval zboljšani novi zakon o splošnem socialnem zavarovanju.

Konferenca o mirnodobni uporabi jedrske energije

V času, ko tako na Zapadu kot tudi na Vzhodu preizkušajo najrazličnejše oblike strašnih sredstev za množično uničevanje, ko tekmujejo v izdelavi atomskih, vodikovih in drugih bomb, bo vsekakor velikega pomena konferenca za mirnodobno uporabo jedrske energije. Konferenca znanstvenikov, ki bo lepa manifestacija mednarodnega sodelovanja, se bo pričela 8. avgusta v Ženevi, in sicer v istem poslopju, kot sestanek vladnih šefov štirih velesil. Svojo udeležbo na tej konferenci je prijavilo že nad 80 dežel, udeleženci pa so predložili že več kot tisoč najrazličnejših del in razprav iz raznih področij jedrske energije.

Po zamisli organizatorjev naj bi bila konferenca popolnoma strokovna in znanstvena. Na njej naj ne bi sprejemali nobenih predlogov odnosno sklepov, pa tudi ne pobud. Njen namen je le v tem, da bi omogočila, da bi na strokovni ravni izmenjali izkušnje v praktični mirnodobni uporabi jedrske energije in da bi v širokem in pristojnem krogu strokovnjakov obravnavali vsa važna vprašanja. Delo konference se bo odvijalo v treh ločenih znanstveno-strokovnih zasedanjih, kjer bodo obravnavali vprašanja fizike in konstrukcije reaktorjev, probleme kemije, metalurgije in tehnologije osnovnih surovin za jedrsko energijo ter biološke in medicinske probleme, kakor tudi vprašanja radioaktivnih izotopov.

Medtem ko bo prva seja posvečena otvoritvi in svečanemu začetku konference, kjer bo verjetno govoril tudi ge-

neralni tajnik Organizacije združenih narodov Dag Hammarskjöld, bodo na ostalih petih zasedanjih obravnavali strokovna in znanstvena vprašanja. Proučili bodo potrebne rezerve energije na svetu za prihodnjih 50 let ter govorili o vlogi, ki jo bo jedrska energija igrala na splošno in v posameznih deželah. Predmet raz-

Za bližnjo ženevsko konferenco za mirnodobno uporabo jedrske energije so v Ameriki izdali posebno znamko, ki simbolizira smisel in namen konference. (AND)

govorov bodo tudi dosedanje izkušnje v zvezi z graditvijo atomskih elektrarn ter analiza gospodarskih pogojev in potrebnih investicij. Končno bodo razpravljali še o pravnih in upravnih zadevah, o novih zakonih in uredbah, ki jih bo treba uveljaviti v razvojem jedrske energije v posameznih deželah. Zadnje plenarno zasedanje pa bo na splošno posvečeno mednarodnemu sodelovanju na področju mirnodobne uporabe jedrske energije.

Tudi drugi imajo čast

Odkar smo nekoliko osvetlili čudne dušnopastirske metode šentjakobskih beglogardističnih kaplanov in njihovega ozkosrčnega predstopnika, nam kar naprej pošiljajo resni ljudje iz šentjakobske okolice nove podatke o tamkajšnji klerikalni gospodi.

Da kar vnaprej povemo, nam šentjakobski župnik ni v napotje in ne v nadlego, dokler izpolnjuje svojo dušnopastirsko službo. Tudi mu iz srca privoščimo moderno in razkošno urejeno župnišče, zaradi katerega si je nakopal precej protivnikov med svojimi farani. Če cerkev zabija svoje velike denarje v župnišča, ljudje vsaj vidijo, kam denar gre, ki ga darujejo. Dostikrat je njihov dar manj koristen.

Namen naših prvih vrstic okoli šentjakobskih »gospodov« je bil le ta, da jih opozorimo, da današnji ljudje za komandiranje in neokusno vmešavanje v privatne in javne necerkvene zadeve nimajo prav nobenega razumevanja več. Tako

smatramo, da tudi g. župnik lahko malo premisli besede in izraze, ko dela propagando za nune. Tudi njemu nikakor ni dovoljeno, da bi zmerjal vnaprej vsakogar, ki bi brez nunske obleke tudi hotel vzgajati našo mladino, za »kurbe«. Če kdo tudi za ta primer želi obrambo svoje časti, mu bomo dali priložnost za to!

Po našem mnenju tudi to ni zadeva g. župnika, kje kdo dela. Mislimo celo, da dela zelo dvomljivo uslugo naši mladini in svojim moralnim načelom, če mladino nagovarja, da zapusti službo v naših organizacijah in gre na izžemanje v Švico. Duhovniki drugod le svariijo mladino pred odhodom v tujino, g. župnik!

Če nam verjamete ali ne: nič nimamo proti verskemu prepričanju kogar koli. Opozarjati pa bomo vedno, kadar kdorkoli prekorači svoj delokrog, in v tem slučaju brez ozira na ovratnik in črni plašč. Kako že pravi Cankar: narod si bo pisal sodbo sam, ne frak mu je ne bo in ne talar!

PO ŠIRNEM SVETU

Pariz. — Glavni poveljnik oboroženih sil Atlantske zveze, general Grunther, je sporočil, da je v sredo prispelo v generalštab NATO prvih šest nemških oficirjev. To je skupina nemških oficirjev, ki bodo pod direktnim poveljstvom šefa generalnega štaba. Podobna skupina nemških oficirjev je včeraj prispela tudi v glavni stan vrhovnega poveljnika zavezniških sil v Srednji Evropi, maršala Juina.

Singapur. — Zakonodajna skupščina v Singapurju je sprejela s pretežno večino predlog, v katerem zahteva od britanske vlade, da na koloniji angleškega imperija nemudoma samoupravo. Ker angleški guverner ni takoj odgovoril, je prišlo do burnih nastopov.

New Delhi. — Indijski ministrski predsednik Nehru je v torek sporočil v parlamentu, da bo v bližnji bodočnosti odpotovala skupina indijskih znanstvenikov, ki raziskujejo atomsko energijo, v Sovjetsko zvezo, kjer bodo vodili razgovore glede sovjetske ponudbe podpore pri uporabi atomske energije.

Berlin. — Sovjetski ministrski predsednik maršal Bulganin, zunanji minister Molotov, generalni sekretar KP Hruščev in obrambni minister Žukov so prekinili svoje potovanje z Ženevske konference v vzhodnem Berlinu. Medtem ko sta zunanji minister Molotov in obrambni minister Žukov takoj nadaljevala potovanje v Moskvo, sta ostala Bulganin in Hruščev za nekaj dni na obisku v vzhodnem Berlinu.

Washington. — Združene države Amerike in Ljudska republika Kitajska sta se sporazumeli, da bodo diplomatski zastopniki obeh držav, ki so v Ženevi, začeli z razgovori o različnih aktualnih vprašanjih, ki zadevajo obe državi. Najprej bodo obravnavali o izpustitvi 51 Amerikancev, ki so še vedno zadržani v Ljudski republiki Kitajski.

New York. — Grška vlada je v ponedeljek oficijelno predlagala pri Združenih narodih, da bi v vprašanju otoka Ciper obveljalo načelo samoodločbe. O tem vprašanju naj bi občni zbor Združenih narodov razpravljaj na seji, ki je določena za 20. september tega leta.

Bonn. — Predsednik Zahodne Nemčije Theodor Heuss je v nedeljo podpisal zakon, s katerim se vlada pooblašča, da rekrutira 6.000 prostovoljcev za oborožene sile, ki bodo imele pet sto tisoč oseb. Zakon je začel veljati takoj v ponedeljek.

Bruselj. — Belgijski senat je prejšnji teden po osemnajsturni razpravi, ki je bila dvakrat prekinjena, sprejel novi šolski zakon, proti kateremu je katoliška akcija uprizorila poccstne borbe in demonstracije, ker predvideva krajšanje državnih dotacij privatnim šolam. Ker so krščanski poslanci pri glasovanju zapustili dvorano, je bil zakon soglasno sprejet.

Saarbrücken. — Posarski ministrski svet je določil za plebiscit o novem posarskem statutu nedeljo, dne 23. oktobra 1955, ko obhajajo obletnico podpisa francosko-nemškega sporazuma o Posarju.

Washington. — V mornarski bolnišnici v Bethesda je v starosti 83 let umrl bivši ameriški zunanji minister Cordell Hull, kateri si je pridobil največ zaslug s svojo politiko do držav latinske Amerike. Leta 1945 je prejel tudi Nobelovo nagrado za mir.

Damask. — Generalni tajnik sirijskega zunanega ministrstva se je v razgovoru z avstrijskim zastopnikom v Siriji zanimal, če se je Avstrija s podpisom državne pogodbe obvezala za kakšno odškodnino Izraelu. S tem v zvezi je izjavil, da bi taka odškodnina utegnila škodovati prijateljskim odnosom, ki si jih želi Sirija z Avstrijo.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Avtomobilski promet med Avstrijo in Jugoslavijo

Nedavno so na sestanku v Grazu pod vodstvom zastopnika ministrstva za promet zastopniki zainteresiranih ministrstev in deželnih vlad, kakor tudi vodje državnih in večjih privatnih podjetij sklenili z jugoslovanskimi prometnimi strokovnjaki dogovor o avtomobilskem prometu med obema deželama. Na zasedanju so razpravljali o linijah, ki bi jih naj uvedli.

Predvidene so linije iz Dunaja, Graza, Celovca, Beljaka in Eisenstadta, ki naj bi vodile k najvažnejšim kopališčem na Adriji, kakor so Opatija, Crikvenica, Portorož, Reka z njenimi plovitvenimi zvezami. Prav tako pa tudi v Beograd, Zagreb, Ljubljano, na Bled in v Rogaško Slatino. Motorizirani promet iz Štajerske in Koroške v Jugoslavijo bo pričel obratovati že letos, medtem ko bi naj linija iz Dunaja in Eisenstadta pričela z obratovanjem šele leta 1956.

Iz Celovca in Beljaka je poštna direkcija vzpostavila razen petkov in ponedeljkov dnevni avtobusni promet na Bled.

Blagovni promet med Avstrijo in Švico

Blagovni promet med Avstrijo in Švico se je v letošnjem polletju v primeri z istim časom minulega leta zvišal za okoli 30 odstotkov. Avstrijski deficit se je nasproti Švici zvišal od 11 na 13 milijonov švicarskih frankov.

Porast slovenske industrije

Po podatkih, ki jih je dal novinarjem podpredsednik izvršnega sveta Slovenije dr. Marijan Breclj, je slovenska industrija dosegla v prvi polovici letošnjega leta za 20 odstotkov večjo proizvodnjo kot lani v istem razdobju, produktivnost dela pa se je povečala za 6 odstotkov.

Moški pevski zbor „Valentin Vodnik“ iz Doline pri Trstu ...

Preteklo soboto in nedeljo so napravili slovenski pevci iz Doline pri Trstu izlet na Koroško in ob tej priložnosti nastopili s peštrim programom pod vodstvom Cvetka Marca v Šmihelu pri Pliberku in v Št. Jakobu v Rožu.

Peli so slovenske umetne in južnoslovenske narodne pesmi.

Glasovno je zbor odlično presenetil. Izza njihovih krepkih zvonkih glasov človek kar čuti Jadran, kraški in dalmatinski svet: drzen, odprt in bojevit, morda diametralno nasproten koroškemu, razmišljajočemu, vase obrnjenemu, liričnemu.

Interpretacija pesmi je bila svojevrstna. Zdi se mi, da so bili v tem primeru najbolj kos slovenskim narodno-prebudnim, medtem ko lirični motivi slovenskih in južnoslovenskih pesmi niso mogli do kraja prepričati, če izvzamemo dalmatinsko »Plovi, plovi...«. Tu si mogel spet slutiti sredozemsko obalo pod nogami, saj žive pevci v neposredni bližini morja.

Kakor vpliva pokrajina čisto določeno na govor ljudi, le-tega mehča, pri-ostruje ali ozvočuje in mu tako določa kolorit narečja, tako in še bolj zaznavamo razlike tudi v načinu, kako zapoje določeno pesem Primorec, Korošec, Dolenjec i. dr. Nekdo iz vrst poslušalcev je dejal: »Njihov temperament in njihova drznost manjkata nam, Korošcem.«

Morda je mnogo resnice na tem. Primorskega Slovenca tarejo iste težave kot koroškega, bije se za iste pravice kot koroški, vendar bije se bolj odločno, pogumno.

... v Šmihelu pri Pliberku

V Šmihelu so sprožili Primorci s svojo pesmijo in besedo pravo prisrčno manifestacijo. Od pesmi do pesmi je raslo navdušenje domačinov. Melodija in misel sta

Vrata v Kremelj so odprta

Že več mesecev je bilo v Sovjetski zvezi in seveda tudi v svetovni javnosti govora o tem, da bo Kremelj, dosedanjí sedež sovjetske vlade, odprt javnosti kot zgodovinski muzej. Zdaj so izselitev vladnih uradov zaključili in je bila stara zgodovinska zgradba sredi Moskve pred dnevi prvič v zgodovini sovjetske države dostopna najširšim množicam obiskovalcev, domačinov in prav tako tudi tujcev. Odslej bo poslopje odprto vsak dan od 9. do 20. ure in si ga bo lahko ogledal vsakdo, ki ga zanima.

Pekinska Opera gostuje v Evropi

Nedvomno nenavaden kulturni užitek pomeni gostovanje Opere iz Pekinga, katera ima za letos predvidena gostovanja v Franciji, Belgiji, Holandiji, Italiji in Jugoslaviji. V Jugoslavijo pride kitajska skupina po zaključeni turneji v Zapadni Evropi, predvidoma v drugi polovici oktobra.

Kmetijska srednja šola v Mariboru ob desetletnici povojnega delovanja

V Mariboru deluje od leta 1945 kmetijska srednja šola, edini tovrstni vzgojni zavod v Sloveniji. Za desetletnico svojega delovanja po vojni je ob zaključku zadnjega šolskega leta izdala poseben in obširen zbornik, v katerem je prikazan razvoj pomembne ustanove in so razvidni dosednji uspehi.

Na prvem mestu je v zborniku objavljen članek sedanjega direktorja šole ing. Josipa Butiharja, ki piše o pomenu in vrednosti zavoda za kmetijstvo v Sloveniji. Zgodovinski pregled šole, ki je bila ustanovljena leta 1872, je podal prof. ing. F. Degen. Potem sledijo strokovni članki, ki so rezultat dela v laboratorijih in na šolskem posestvu. Ing. B. Breznik piše o obnovi vinogradov, ing. P. Leban je obdelal sortno-gnojilne poskuse s krompirjem, o živinoreji pišeta ing. F. Kropivšek in ing. Štefka Lorbec, o košnji in paši objavlja članek ing. O. Tinta, ing. B. Breznik in ing. D. Kerin obravnavata poskusna škropljenja proti peronospori, obsežno razpravo o sadjarstvu na posestvu šole pa objavlja ing. M. Šiško.

našli pot direktno v srce našega človeka, narodno-prebudno geslo »Slovan na dan« pa je vzvalovilo kri v srcih in vžgalo ogenj v očeh. Ploskanje in ropotanje je priklicalo zbor spet v dvorano. Ponovili so pesem in mlad Primorec, pevec, je spomnil koroške Slovence z dobro besedo: »Samo z združenim nastopom more manjšina doseči kulturno-politične pravice. Želimo vam, bratje, v borbi zanje mnogo uspeha!« Goste in domačine je pozdravil v imenu šmihelskega prosvetnega društva in Slovenske prosvetne zveze domačin Messner Janko. Dejal je, da koroški Slovenci spremljamo borbo svojih bratov na Primorskem, se od njih učimo poti, ki bi bila za doseg kulturno-političnih svoboščin najuspešnejša. Zahvalil se je zboru za prijetno kulturno presenečenje.

... in v Št. Jakobu v Rožu

Tudi v Št. Jakobu v Rožu se je kljub popoldanski vročini in kljub poletni prezaposlenosti našega kmečkega človeka zbralo lepo število ljubiteljev slovenske pesmi na dvorišču med Narodnim domom in poslovalnico domače kmečkogospodarske zadruge. Prišli so iz šentjakobskih vasi, pa tudi iz Ledenic, Logevasi, Trebinje, Škofič in drugih krajev smo videli znanke, ki nočejo zamuditi priložnosti, da poslušajo pesem naših bratov iz Primorja.

Petindvajset pevcev je pod vodstvom svojega pevovodje v več kot enournem programu pričaralo med navzoče poslušalce prelepe glasove in melodije, ki so opevale morje, planino, vas, ljubico in domovino, ki so pričarale lepoto slovenske in jugoslovanske zemlje ob šumečem Jadranu. Pa tudi o viharju na Volgi, o boju za domovino in o Doberdobu, slovenskih fantov grobu, so pripovedovale pesmi, zbrane v prelep šopek globoko občuteno zapetih melodij. Za vsako po-

sebij so se poslušalci zahvalili s ploskanjem.

Medtem ko je za uvod tržaške goste in zbrane poslušalce pozdravil predsednik domačega prosvetnega društva Jože Štornik, je ob zaključku spregovoril navzoči predsednik Slovenske prosvetne zveze dr. Franci Zwitter. Najprej se je v imenu SPZ zahvalil pevcem za lepi kulturni užitek, ki so ga s svojim petjem nudili tako v Šmihelu kot v Št. Jakobu, nato pa je nadaljeval: Dragi bratje Primorci, prišli ste, da spoznate naše kraje in naše ljudi. V času vašega bivanja ste spoznali lepote naše zemlje, katere na žalost ne uživa naše ljudstvo, marveč tujec, spoznali pa ste tudi naše ljudi, ki to svojo zemljo kljub temu ljubijo, ki tukaj delajo in ki so za to zemljo že toliko pretrpeli. Bili so že dvakrat pregnani v tujino, prvič na jug v Turčijo in vrnili so se, drugič na sever v Nemčijo in spet so se vrnili in se borili naprej za svoj dom, za svojo zemljo, za svoj jezik. Ta borba tudi ni ostala brez uspeha in še ta teden, ko bo stopila v veljavo državna pogodba, slovenščina ne bo več upoštevana le v zatišju naših družin, temveč bo imela spet svojo domovinsko pravico v javnem življenju na Koroškem. Potem se je spomnil enake borbe primorskih in tržaških Slovencev, ki so si prav tako priborili priznanje in pravice ter spregovoril s pesnikom, ki je zapel »O, kaj bo z vami, vi mejniki štirje. Celovec, Maribor, Gorica, Trst?« in zaključil: »to je pesnik povedal v strahu, toda ta strah je minil, mi stojimo na braniku našega naroda in tukaj bomo vztrajali, kajti tujega nočemo, a svojega ne damo!

Tudi zastopnik pevskega zbora, ki se je zahvalil za gostoljubnost, je poudaril, da hočemo solidarni vztrajati na braniku slovenskega naroda. Navdušen o lepotah koroške zemlje je zaklical, da se bomo še videli, s tem pa tudi izpovedal željo naših domačinov po lepi slovenski pesmi.

Pedagoški tedni v Celovcu

Pedagoški institut za Koroško priredi vsako leto v počitnicah predavanja iz raznih šolskih predmetov. Namenjena so učiteljem, ki žele opraviti strokovni izpit za osnovno ali meščansko šolo, pa tudi tistim, ki si hočejo dopolniti znanje ali ga razširiti.

V okviru teh tednov so priredili tudi tukajšnji slovenski učitelji in profesorji predavanja o slovenskem jeziku.

Načrt predavanj je obsegal glavne referate v jutranjih in ožje strokovne v opoldanskih urah. Za glavne referate je poklical Pedagoški institut znane znanstvenike iz zapadnih držav. Čudno se nam zdi, da ni povabil niti enega iz sosednje Slovenije, saj gre vendar za številne slušatelje, koroške Slovence, ki prav tako kot njihovi nemško govoreči tovari-

ši želijo prodreti v duhovni svet lastnega naroda.

Upamo, da bo Pedagoški institut, ki opravlja s temi tedni prepotrebno kulturno delo in dviga Koroško in Celovec iz ozkega provincialstva v evropski horizont, storil tudi v tej točki korak naprej. Pedagoškemu institutu Koroške bi tak korak pripomogel do še večjega ugleda že zadeli aktualnosti problemov dvojezičnosti, kakor tudi glede na objektivno znanstvenost in demokratičnost ustanove same.

Deželni glavar Ferdinand Wedenig je dejal v svojem otvoritvenem govoru Pedagoških tednov v Celovcu, da mora vsakdo priznati državno pogodbo Avstrije in da so tudi koroški Nemci prevzeli s to pogodbo dolžnost, da jo uresničujejo. »Kar je bilo zapisanega, je zapisano, nikoli ne smemo iti mimo zakona«, je rekel.

Predavanja za učitelje dvojezičnih šol so se vršila od 18. do 22. t. m. Otvoril jih je deželni šolski svetnik g. Just s temo »Metodična obdelava stvarnih področij dvojezičnih šol«. V naslednjih dneh so predavali o jezikovnem pouku na srednji in višji stopnji dvojezičnih šol prof. dr. Valentin Incko, o isti temi za nižjo stopnjo nadučitelj Zdravko Vauti, o slovenskem glagolu prof. dr. Zablatnik, o »Mladem rodu« kot učnem pripomočku v ljudskih šolah nadučitelj Mirko Srienec in o poučevanju matematike v slovenskem jeziku ga. prof. Scheithauer.

Dr. Zablatnik je predaval o razmeroma kompliciranem poglavju slovenske slovnice (glagol), vendar je rešil nalogo presenetljivo dobro, kajti razložiti v pičli uri razvoj slovenskega glagola, povezovati ta razvoj z indogermanskim jezikovnim razvojem in označiti poleg vsega še glasovni pojav mehčanja (palatalizacija) v slovenščini, prav posebno še živo palatalizacijo koroških narečij, ni lahko opravilo. Zablatnikovo predavanje je bilo zasnovano resno znanstveno, a bilo bi dobro, da dá vodstvo Pedagoških tednov takemu poglavju prihodnjič vsaj dve do tri ure, ker noben resen predavatelj ne more prehitovati samega sebe.

Filmski festival v Puli

Zagrebški časopis »Vjesnik u srijedu« je organiziral zadnja dva tedna drugi jugoslovanski filmski festival. Lansko leto je bil podoben jugoslovanski festival še samo zadeva Jugoslavije same, letos pa je imel festival že mednarodni značaj. Poleg jugoslovanskih filmskih producentov so sodelovali tudi Američani, Francozi in Italijani. Letošnji filmski festival je imel tudi namen, postati tradicionalen, to se pravi postati reden vsako leto, in razen tega še internacionalen. K letošnjemu filmskemu festivalu je bilo povabljenih tudi pet inozemskih novinarjev, med njimi tudi avstrijski. Zakaj Avstrija na povabilo Jugoslavije ni poslala kakega filma na festival, še ni jasno.

Inozemski razpečevalci filmov, ki so v Puli predvajali jugoslovanskim interesantom svoje filme, so sklenili vrsto dobrih in ugodnih kupcij. Jugoslovanski obračun predvideva letno pol milijona dolarjev za nabavo filmov in to tudi za inozemske.

Filmska žirija je pripravila nagrade »Arena« za najboljše režije, za najboljše režijo dokumentarnega filma, za najboljši scenarij, za najboljšo fotografijo, nagrado za najboljšo moško in žensko vlogo, nagrado za najboljšo koprodukcijo in končno za najboljšo filmsko glasbo.

Glavni namen puljskega filmskega festivala je pač v tem, da pokaže na pomanjkljivosti pri proizvodnji filmov v Jugoslaviji. Prav gotovo je festival v tej smeri mnogo doprinesel ter usmeril nadaljnjo proizvodnjo dokumentarnih in celovečernih filmov.

Vojno in mir že snemajo

Kakor smo poročali že svoječasno, sta se dve filmski družbi odločili za snemanje filma po znanem Tolstojevem romanu »Vojna in mir« in sta si obe za zunanje posnetke tudi zagotovili dovoljenje v Jugoslaviji, kjer bodo pri masovnih nastopih sodelovali pripadniki jugoslovanske vojske.

Medtem ko o ameriški družbi Todd trenutno še ni glasu, je italijanska družba Ponti-De Laurentiis že začela s notranjim snemanjem in vrtijo posamezne notranje prizore v Rimu. Dela napredujejo v naglem tempu, z največjo intenzivnostjo in disciplino, kar je v prvi vrsti zaslu-ga režiserja Kinga, ki je v tem pogledu nepopustljiv, natančen in strog. Dela za film, ki bo po cinitvah stal kakih 5 milijard lir, bodo trajala deset mesecev in bo pri tem zaposlenih okoli 3000 ljudi. V glavnih vlogah nastopajo svetovno znani filmski igralci Audrey Hepburn, Mel Ferrer, Henry Fonda, Arlene Dahl, May Britt in drugi.

Maupassantov »Lepi striček«

Cankarjeva založba v Ljubljani je izdala v prevodu francoski roman »Lepi striček« pisatelja Maupassanta. Roman je prevedel Vladimir Levstik, opremo pa oskrbel Branko Simic.

Roman »Lepi striček« se imenuje v izvorniku »Belami« in je povest o mlademu sposobnem kmečkem človeku Georgesu Duroyu, ki ves prežet z željo po uveljavljenju, slavi in denarju preračunljivo ter brezobzirno stremi za uspehom za vsako ceno. Po odsluženem vojaškem roku kot častnik v Afriki je prispel v Pariz, kjer se je s pomočjo urednika nekega časopisa in s pomočjo vplivnih ženskih prerinil v časnikarske vrste. S svojo drugo poroko je postal bogataš in njegov sen je bil uresničen.

Roman »Lepi striček« je prijetno branje in nazorno slika takratno družabno življenje v Parizu. Odlično prikazuje nekatere predstavnike pariške družbe, kakor časnike, politike, degenerirane plemiče in ljudi, ki z lahkoto pridobivajo ogromno bogastvo. Predvsem pa bujno opisuje prav francoski pestri ženski svet z vsemi lastnostmi spletkarstva, ljubosumja, nezvestobe ter odnose, ki jih je imel Georges z njimi. Prikazovanje je življenjsko, kakršno je lahko v resnici bilo.

V slovenskem prevodu je nekaj Maupassantovih novel, v katerih je pisatelj mojster, zadnji čas pa prevedenih tudi nekaj romanov, med temi poleg »Lepega strička« tudi »Njeno življenje«.

KOLENDAR

Petek, 29. julij: Marta
Sobota, 30. julij: Abdon
Nedelja, 31. julij: Ignacij
Ponedeljek, 1. avgust: V. sv. Petra
Torek, 2. avgust: Porcijunkula
Sreda, 3. avgust: Lidija
Četrtek, 4. avgust: Dominik

Klopinj

Ni še pozabljeno, da je lani nekaj otrok utonilo v Klopinjskem jezeru. Dogodek je vzbudil veliko pozornost in sočustvovanje ob tragičnem koncu mladih ljudi. Znano je tudi, da je takrat učitelj za plavanje, profesor Egon Kauf iz Graza, ki je bil nastanjen v hotelu »Obir«, potegnil utopljence iz jezera. Toda tudi letos se je profesorju Kaufu zahvaliti za plemenito dejanje, ko se mu je v smeli prisotnosti duha posrečilo, da je rešil gotove smrti dvojce mladih življenj.

V torek minulega tedna sta se kopala v jezeru 15-letni Franc Haimburger in 10-letna Melita Kaufman, oba iz Šmihela nad Pliberkom. Nadzorovala jih je mati na obrežnem kopalšču hotela »Obir«. Melita, ki ne zna plavati, se je poslužila gumijaste žimnice in plula po vodi. Pri tem jo je spremljal tudi Franc Haimburger. Prekoračila sta mejo plavalne cone. Kakih 150 metrov od kopalne steze sta padla z žimnice in se pogreznila v vodo.

Na obupne klice deklice je bil takoj na mestu spet profesor Kauf, ki se tudi letos nahaja na Klopinjskem jezeru, ter je nemudoma skočil v vodo in posrečilo se mu je, da je rešil oba. Fant je bil že kakšne tri metre pod vodno gladino. V nezavestnem stanju ga je še v pravem trenutku spravil na suho. Med kopalci slučajno navzoči zdravnik je takoj uvedel oživljajoče poskuse. Po petih minutah je fant spet prišel k zavesti. Nadaljnjo oskrbo rešenih otrok je prevzel domači zdravnik in se je njih stanje v veliko srčno in zadovoljstvo staršev nagloma izboljšalo.

St. Jakob v Rožu

Minulo nedeljo dopoldne se je primerila v Srejah spet prometna nesreča, pri kateri so bile tri osebe poškodovane. S svojimi vozili sta trčila Franc Kersche iz občine Vetrin in Albin Gitschtaler iz Podgorij. Pri padcu je zadobil Kersche prelom podočnice, sopotnica na spremnem sedehu, Terezija Koreiman, babica iz St. Jakoba, pa pretres možganov. Tudi Gitschtaler je odnesel pretres možganov in poškodbe na komolcu.

Počitniška kolonija v Sekiri družijo prijetno s koristnim

Ko bodo te vrstice zagledale v listu belli dan, bo ta turnus otroškega letovanja na obali Vrbskega jezera v otroškem domu »Sonnenland« v Sekiri že končan. Objavljamo ta opis, ki smo ga prejeli od voditeljice kolonije, profesorice Marije Zupanc, kjer skuša v besedi zajeti vse lepo, prijetno in koristno doživetje, ki so ga bili otroci deležni v teh kratkih tednih letovanja ob prelepem Vrbskem jezeru v naši deželi.

V bleščečih črkah se na eni izmed treh stavb tega mladinskega letovišča sveti napis »Kinderheim — Sonnenland«. Okoli tri sto otrok iz vseh predelov Slovenije je v okviru izmenjave prispelo v ta kraj, da v deželi jezer, sonca, dolin in gora preživi tri tedne svojih počitnic. Okoli tri sto slovenskih otrok, tri sto mladih do vzetnih src si utrjuje zdravje, spoznava kraje in ljudi ter navezuje z mladino naroda sosedu trajne prijateljske vezi.

Prve dni so se seve slovenski in avstrijski otroci nekoliko nezaupno gledali, toda to je trajalo le kratko časa. Kmalu so se pričeli tovariško pomenkovati, kakor so se pač znali sporazumeti. Avstrijska deklica je takoj povedala svoji slovenski sovrstnici, da ji je ime »Hanni«, čeprav ni točno razumela, kaj jo je ona vprašala. In kmalu je našlo več Hanic, Erik, Lisnov in drugih prijateljice med slovenskimi Micikami, Rezikami, Cilkami, Mojciji itd. Kmalu so pričeli poskušati slovenski otroci govoriti nemški, avstrijski pa slovenski in vedno je bilo dovolj smeha in zabave. Fantje pa so se

Miklova Zala na zgodovinskih tleh

Že naslov pove, da so naslednje vrstice posvečene istemu dogodku, o katerem smo pod istim naslovom pisali v zadnji številki našega lista.

Torej o uprizoritvi Miklove Zale, ki jo bomo letos v tretje gledali in sodoživljali v njeni rojstni vasi v Svatnah pri St. Jakobu v Rožu. Upravičeno lahko trdimo, da so vsakemu, ki je to veliko prireditev gledal leta 1951 ali 1953, ostale v živem spominu podrobnosti dogodkov, odvijajočih se pred tisočermi gledalci na razsežnem naravnem prizorišču. Prav tako je tudi upravičeno pričakovanje prirediteljev v šentjakobskem prosvetnem društvu, da bodo prišli letos spet v Svatne, čeprav so igro gledali že enkrat ali celo dvakrat. In koliko bolj je gotovo, da se bodo tokrat odzvali povabilu še posebej premnogi tisti, ki doslej še niso imeli priložnosti, udeležiti se tega edinstvenega srečanja naših ljudi iz bližnjih in daljnih krajev.

Pa ne samo med našim ljudstvom vlada živo zanimanje za svatensko prireditev. Kaj še, tudi v mnogih severnih krajih dežele, kjer tamkajšnje ljudstvo nič ne razume naše materne govornice, se širijo vesti o šentjakobski Miklovi Zali na zgodovinskih tleh. Tudi od tam smo že slišali vprašanja, kdaj bo spet uprizoritev v Svatnah, ker se tokrat tudi oni namera-

Kotmara ves

Slovensko prosvetno društvo »Gorjanci« naznanja, da bo na prireditev »Miklova Zala na zgodovinskih tleh«, dne 14. avgusta 1955 v St. Jakobu v Rožu, vozil poseben avtobus iz Kotmare vasi. Prijave udeležencev sprejema Kristi Lajčaher.

Bistrica v Rožu

Na cesti med Bistrico in Mačami se je v ponedeljek dopoldne pripetila težka prometna nesreča. Motociklist Filip Postjančič iz Brance vasi in kolesar Jožef Spanring iz Mač sta se na nepreglednem ovinku zaletela s tako silo skupaj, da sta oba strmoglavila na tla. Spanring je pri padcu zadobil prelom lobanje in pretres možganov. Tudi Postjančič se je močno poškodoval, njegov tovariš Karl Ogris, ki ga je vozil na spremnem sedehu, je poleg dru-

vajo pripeljati. Nič ne de, ker ne razume slovenske besede, saj zato pridemo sami gledat, sploh pa se toliko zanimivega in lepega ve povedati o tej stvari, tako so nam odgovorili na pripombo, da bo igra odigrana v slovenščini. Dragi sodeželani, dobrodošli ste nam tudi vi!

Da pričakujejo obiskovalce na prireditvi v Svatnah tudi še druga lepa presenečenja, smo napovedali že zadnjič in bi tokrat dodali le toliko, da je udeležbo in sodelovanje napovedal vsepovsodi priljubljeni »Gorenjski kvartet«, ki bo v zadovoljstvo poslušalcev skrbel za dobro razpoloženje.

In priprave v St. Jakobu samem? Kulise so ohranjene še od zadnje uprizoritve in bo zato delo v toliko lažje. Tudi igralci, ki so vsi že večkrat nastopali v teh vlogah, ne potrebujejo toliko priprav, kot bi jih bilo treba za novo uprizoritev. Sploh pa so veliko vredne izkušnje, ki jih imajo organizatorji od prvih dveh takih prireditev.

Torej so dani vsi pogoji, da bo prireditev taka, kot si jo želijo po vseh naših krajih širom dežele. Zato si tudi že danes obljubljam, da se za gotovo srečamo v nedeljo, dne 14. avgusta zvečer v Svatnah, kamor nas spet vabi

Miklova Zala na zgodovinskih tleh

gih poškodb odnesel tudi pretres možganov. Vse tri ponesrečence so prepeljali v bolnišnico v Beljak.

Remšenik

V sredo minulega tedna je divjala na področju Remšenika in v okolici močna nevihta. Okoli dveh popoldne je udarila strela v stanovanjsko poslopje Jakoba Kneza. Na mah je poslopje zajel ogenj in je popolnoma pogorelo. Škoda, ki je nastala, je velika.

Z ljudsko slavnostjo v Beljaku so zadovoljni

Letošnja dobro pripravljena beljaška slavnost s semnjem se je končala v zadovoljstvo prirediteljev. Zasedba je bila bogata in program prireditev zelo pester. Spretna reklama in deloma tudi lepi dnevi so privabili številne udeležence in ugo-

sploh, katere vrednost so vsi svobodoljubni narodi spoznali in tudi jugoslovanski narodi so šli za njo v borbo za ceno lastnega življenja.

V nemščini je spregovoril vodja kolonije Sulzbacher iz Graza in prav tako naglasil veliko vrednoto svobode. Naglasil je, da se minulih težkih časov spominjamo zaradi tega, da gradimo iz izkušenj preteklosti nov svet, lepšo bodočnost mirnega sožitja med vsemi ljudmi, brez sovraštva. Poudaril je vzgojni pomen, ki pripada na tem področju prav otroškim kolonijam v medsebojni izmenjavi, kjer se otroci sosednih narodov medsebojno zbližujejo, spoznavajo in vzljubijo. Nato so pionirji odlično podali nekaj deklaracij, med temi izborna Kajuhova »Materi padlega partizana« in zapeli več pesmi. Ob koncu so avstrijski in slovenski otroci skupno zapeli: »Bratje le k soncu, svobodni...« Prijetno je donela ubrana pesem v tihi večer čez jezersko gladino.

Po proslavi je otroke nagovorila še predstavica Zveze slovenskih žena tov. Hilda Ogrisova ter jim podarila veliko žogo in teniški pribor.

Med svojim bivanjem v Sekiri so otroci prirejali tudi izlete po lepi koroški zemlji, ki jih je po svojih pokrajinskih lepotah zadivila. Iz Koroške odnašajo najlepše vtise in kar je najvažnejše: prijateljske vezi, ki so se v teh tednih stikale med mladimi Slovenci in Avstrijci, bodo ostale trajne ter bodo tudi doprinos k veliki zgradbi miru v svetu in boljšega razumevanja med narodi.

Objava

Starše obveščamo, da odpotujejo otroci na letovanje v počitniško kolonijo v sredo, dne 10. avgusta 1955.

Prosimo starše, da osebno privedejo otroke na kolodvore, kjer jih bo čakal spremljevalec, ki jih bo sprejel v varstvo. Na kolodvorih je treba biti ob naslednjih časih:

v Celovcu najpozneje ob 10.00 uri dopoldne;

v Beljaku in v Podrožčici od 12.00 ure dalje.

Starše prosimo, da svoje otroke osebno izročijo spremljevalcu, da jih sprejme v evidenco. Otroci, ki še niso oddali zdravniškega spričevala, da so prosti nalezljivih bolezni, naj ga na dan odhoda prinesejo seboj.

Še enkrat opozarjamo, da pridejo starši z otroci pravočasno ob navedenih časih na kolodvore. Obenem priporočamo, da otroke za na pot ne založijo preveč s sladkarijami, prtljago pa naj spravijo v nahrbtnike, ki jih je bolj pripravno nositi kakor kovčke.

Slovenska prosvetna zveza

Zitara ves

Na ovinku pri Žitari vasi se je minulo soboto spet primerila prometna nesreča. Franc Karner iz Gurčič, občina St. Peter na Vašinjah, je strmoglavil z motornim kolesom in se ponesrečil, da so ga morali s težkimi poškodbami prepeljati v bolnišnico za nezgode v Celovec.

Borovlje

V nedeljo opoldne je prišlo v Spodnjih Bajtišah do težke prometne nezgode. Mehanik Jožef Jesenko iz Celovca s športnim vozom in Fritz Hornböck iz Dol pri Borovljah z motornim kolesom sta trčila skupaj. Hornböck je vozil na spremnem sedehu tudi svojo mater Marijo. Hornböck in njegova mati sta bila težko poškodovana, da so morali oba prepeljati v bolnišnico v Celovec. Jesenko je ostal nepoškodovan.

tavljajo, da jih je bilo 140.000. To je za 5000 udeležencev več, kakor prejšnje leto. Najznačilnejša prireditev na slavnosti je bila pod imenom »Dan narodov« v soboto in veliki sprevod v nedeljo, kjer so sodelovali zastopniki Finske, Belgije, Francije, Holandske in Jugoslavije z živobarvnimi folklornimi skupinami.

Nad tri kilometre dolgemu sprevodu, v katerem so našli okoli tisoč udeležencev v štiridesetih različnih skupinah, je delalo špalir preko deset tisoč gledalcev. Na čelu sta korakala živahno pozdravljena deželni glavar Wedenig in beljaški župan Sereinigg, nadalje mestni in občinski svetniki. Poleg pestrih folklornih skupin iz šestih evropskih dežel z značilnostmi njihove noše in godbami je bila posebno skrbno pripravljena skupina, ki je predstavljala kmetijstvo. Podeželska mladina je ponazorjevala kmečko delo in običaje med letom. Svojo predanost plemenitemu lovu so pokazali lovci s svojimi značilnostmi in prav tako tudi gozdarji svojo pridnost s sekirami, žagami in ponvo za kuhanje žganec pred kočjo v gozdu. Zastopani so bili nadalje ribiči, skupina jezdecev, telovadcev, sportnikov in zelo častno beljaško rokodelstvo.

V soboto pa je bilo ob številni udeležbi publike mednarodno srečanje kulturnega združenja železničarjev. Pod geslom »Evropa poje in pleše« so se na večer predstavile občinstvu avstrijska, jugoslovanska, francoska, belgijska, holandska in finska folklorna skupina. Večer je bil poln barvitosti, narodne pesmi, godbe in folklornih plesov, kjer se je pri vseh točkah odražal temperament dotičnega ljudstva. Vse skupine so prinesle svoje značilnosti, svoj živahni južni značaj pa je pokazala tridesetčlanska srbska plesno-folklorna skupina. Ansambel je po noši in plesu ter orkestru zelo ugajal in napravil močan vtis na publiko, za kar je žel poseben živahen aplavz.

Tudi vročine se lahko obranimo

Prav v zadnjem času mnogo poroča dnevno časopisje in radio o visoki vročini v posameznih državah Evrope in drugod. Doslej je ta vročinski val terjal že številne človeške žrtve, in sicer okoli 450 mrtvih. Vročinski val sega na jug do Rima, kjer so zabeležili 38 stopinj Celzija. Vročina je pa še tem večja, ker je v zraku precej vlage in prav zaradi tega je vročino težje prenašati. Zato bi bilo koristno, da nekoliko pogledamo, kako bi se lahko zavarovali pred pretirano vročino, da nam le-ta ne škoduje preveč.

Kako napravi človeški organizem, da obdrži vedno enako temperaturo kljub spremembam v zunanji temperaturi? Jasnó je, da mora biti v človeškem organizmu poseben činitelj, ki regulira človeško temperaturo, neki organ, ki temperaturo proizvaja in drugi, ki temperaturo razpršuje, ko se ta nevarno viša. Ta organ ali središče za reguliranje telesne temperature so strokovnjaki odkrili v možganih.

Pri razprševanju odvečne telesne toplote delujeta dva činitelja, in sicer tako zvano zračenje s pomočjo dihanja in pa še močnejše razprševanje v obliki znojenja. Posamezne živali, predvsem one, ki imajo gosto dlako, se branijo prevelike vročine s pospešenim dihanjem. Človeški organizem pa se obvaruje prevelike vročine razen z dihanjem z močnim znojenjem.

Vsakomur pa je prav gotovo neprijetno, ko se vsa obleka dobesedno prileplja na kožo. In vendar je prav v tem fizičnem pojavu bistvo obrambe telesa pred visoko vročino, da telo kljub visoki zunanji temperaturi ohrani stalno temperaturo, brez česar bi človek prav gotovo kmalu podlegel. Izhlapevanje vode in raznih kislin iz človeškega organizma skozi znojnice je tako učinkovito, da se pri samih desetih gramih znoja človeška temperatura zniža za 1 stopinjo Celzija.

Posamezni organizmi čutijo vpliv temperature svoje okolice tako močno, da podležejo temu vplivu tudi do take mere, da zbolijo. Prebavni organi pri takem

V enem letu 35 milijonov več ljudi na svetu

Statistični urad Združenih narodov navaja v svojem zadnjem poročilu, da je znašalo koncem prvega polletja 1954 število vsega prebivalstva na svetu 2528 milijonov. Od teh jih živi v Evropi, nevsčevši Sovjetsko zvezo, 406 milijonov, v Aziji, brez Sovjetske zveze, 1323 milijonov, v Severni Ameriki 233 milijonov, v Južni Ameriki 121 milijonov, v Afriki 121 milijonov, v Sovjetski zvezi 214 milijonov in v Oceaniji 14 milijonov. Število svetovnega prebivalstva se je pomnožilo v enem letu za 35 milijonov.

Ivan Potrč:

23

NA KMETIH

In potem je ta Murkov ali Murkec, ker je zrasel komaj za dobro polovico človeka, poiskal s svojimi mišji očmi mene, pokazal s prstom name, kakor da bi mi hotel pokazati skozi okno, ter vzkliknil, ko da bi me svaril: »Ti, Hedlov, varji se je, dokler si še na čistem z njo. Kasneje, pubec, bo kesanje prekasno! Nikak jok ne bo več pomagal. Nimaš oč, da bi ti to povedal, ne zameri zato, če ti jaz povem, jaz, vidiš, hi... hi...«

Murkec je nehal in potegnil z razprto dlanjo po obrazu, da se je zdelo, ko da si briše prej obraz ko oči in ko da je prenehal, ker zavoljo spomina in žalosti ne more več besede spraviti iz sebe.

V krčmi je bilo bolj malo ljudi, sami moški, toda prišla je krčmarica, na vratih se je pokazala ena od krčmarjevih deklet. Hotel sem se napraviti, ko da se me vsa reč ne tiče, potem sem se začel smehljati, kajti ljudje so me le začeli gledati; nazadnje pa sem čutil, kako ne morem več zdržati krvi in kako mi sili v glavo. Bilo mi je, ko da bi me na pranger postavili,

človeku v poletnih dneh mnogo prej oboli. Mnogi ljudje pa v poletnih vročih dneh podležejo splošni ošibelosti, ki se pojavlja z glavoboli, bruhanjem, omedlevico in težkim dihanjem.

Ta nenormalna stanja sicer še niso smrtna, vendar pa močno ovirajo normalno človekovo dejavnost. Stvar, kako se zaščitimo proti preveliki vročini, ni preveč enostavna. Na razpolago so predvsem ista sredstva, ki vročino samo oblažijo. V ta namen bomo navedli samo sledeče: skušajmo čim bolj zmanjšati fizično dejavnost, kajti vsak napor poveča notranje izgorevanje in zato poveča temperaturo organizma. Iz hrane izločimo čim več tošč, preveč mesnih in močnatih jedi.

Milijarda — ogromno število

Le težko si moremo predstavljati, kaj in koliko pomeni milijarda. Za boljše razumevanje navajamo nekaj primerov: Kdor bi hotel šteti do ene milijarde, bi ob upoštevanju normalnih delovnih dni in vseh praznikov v letu za to potreboval nič več in nič manj kot 500 let. Knjiga z milijardo strani bi bila debela 50 kilometrov, tehtala pa bi 1500 ton ali 1.500.000 kilogramov. Če bi

Priporočljivo je večje uživanje mlečnih in zelenjavnih jedi. Oblačimo pa predvsem svetle obleke, kajti svetla barva odbija sončne žarke, temna pa jih privlači.

Kar pa se tiče pijač, bi povedali, da ne smemo misliti, da nam mrzla pijača zares ugasi žejo; nasprotno, prebivalci vročih krajev si gasijo žejo z vročim čajem. Ker pa mi nismo tega vajeni, je bolje, da si privoščimo nekoliko obilnejšo pijačo, le paziti moramo, da ta ni preveč mrzla, ker ima tako uživanje tekočine slab učinek. Ker pa organizem v vročih poletnih dneh izloči mnogo soli, je zelo koristno in priporočljivo, da pijači dodamo tudi nekaj soli v razmerju dveh gramov na liter vode.

pa tako knjigo hoteli prebrati, bi potrebovali 300.000 let, približno tako dolgo, kolikor dolgo pozna človeštvo ogenj. Časovno je milijarda minut več kot 19 stoletij, torej je od začetka našega štetja minila ena milijarda minut. Pa še ta primer: če bi položili eno milijardo kovancev po 10 grošev enega vrh drugega, bi s tem zgradili stolp, ki bi bil visok več kot milijon metrov ali 1000 kilometrov.

Še to in ono

Lokomotiva dosegla hitrost 331 km na uro

Francoska lokomotiva na progi Morvant — Lamot je pred kratkim razvila hitrost 320 kilometrov na uro in s tem postavila nov rekord, ki je boljši za 80 kilometrov od onega, ki je bil dosežen lanske leto. Lokomotiva, ki je postavila nov svetovni rekord, ima 6 motorjev s skupno 4740 konjskih sil in je težka 107 ton. Že takoj drugi dan pa je druga lokomotiva na isti progi dosegla še višji rekord — 331 kilometrov na uro.

Meteor, ki je prestrašil vse Angleže

Spomladi se je pojavil neke noči nad Anglijo svetel predmet, ki je z veliko hitrostjo padel proti zemlji. Hitro so bile obveščene vse gasilske postaje v Angliji, ker so menili, da se je ponesrečilo letalo. Toda ves alarm je bil zaman, ker svetel predmet v zraku ni bil nič drugega kot velik meteor, ki je v višini približno 300 kilometrov nad zemljo eksplodiral.

Londonska megla in boj proti njej

Mnogo Londončanov umre letno predvsem zaradi goste megle, ki se zgrne nad mesto predvsem v jeseni in pozimi. Z gosto meglo so pomešane velike količine dima in plinov, ki potem dušijo ljudi. Britanski znanstveniki iščejo nova goriva, ki bi gorela brez dima in bi na ta način

zmanjšali škodljivost megle. Zrak v gosto naseljenih industrijskih krajih pa bi bil na ta način tudi v drugih mesecih bolj čist in svež.

Največ poizkusov delajo s premogom, ki je najvažnejše industrijsko gorivo. Iz premoga skušajo odstraniti snovi, ki pri gorenju dajejo dim.

Čebele so premagale kobilice

Nenavaden dogodek se je pripetil v Tunisu. Roj kobilic je v okolici Camprona napadel plantažo pomaranč. Nekaj sto tisoč čebel se je istočasno dvignilo na iste plantaže — nabirat med. Čebele so tako napadle kobilice. Razvila se je srdita borba, zmagale so končno čebele. Sadjarji menijo, da so čebele napadle kobilice same od sebe, da bi tako obvarovale obilno pašo na drevesih pomaranč, ki predstavljajo glavni vir njihove prehrane.

Pijani sloni

Uslužbenec urada za zaščito divjadi v Ugandi v centralni Afriki je pred kratkim doživel nekaj izrednega: opazoval je veliko čredo popolnoma pijanih slonov! Ti sloni, ki jih je omenjeni uslužbenec opazil južno od Albertovega jezera, so namreč pojedli velike količine dozorelih plodov vinske palme, v katerih je pomemben odstotek alkohola. Živali so se spotikale, se opotekale, padale in strašno rjovele ter podrle mnogo manjših dreves.

Koliko je stara naša Zemlja

O starosti našega planeta vladajo še deljena mnenja in doslej ni uspelo ugotoviti točno starost. Neka oxfordska znanstvena ekspedicija se že dalj časa pripravlja na težavno delo, ko bo skušala čim bolj točno ugotoviti starost Zemlje. Odprava bo opremljena s spektrografom, ki je stal 28.000 dolarjev in bodo z njim merili jakost radiacije zemeljskih plasti. Z merjenjem radioaktivnosti zemeljskih rudnin je namreč mogoče izračunati starost Zemlje.

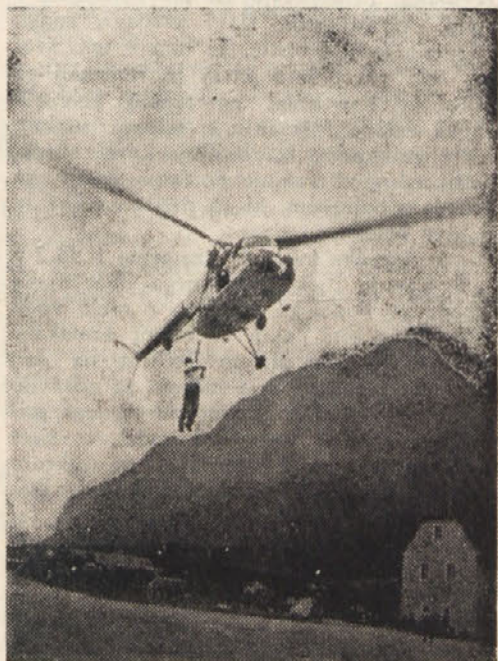
Sahara — največja puščava

Največja puščava na svetu je Sahara, ki meri 6,7 milijona kvadratnih kilometrov. Na tej ogromni površini je večinoma pesek, le tu in tam je malo zelenja. Po pripovedanjih domačinov je bilo nekdanje sredi današnje Sahare morje, ki so ga imenovali Tahtani. Toda to morje je izhlapelo in življenje je zamrlo. Učenjaki že dalj časa delajo načrte, da bi skopali skozi Saharo kanal in tako naredili puščavo spet rodovitno. Raziskave so namreč pokazale, da bi bila tla zelo plodna.

V Braziliji zažigajo kavo

Ni še dokončno znano, ali bodo letos v Braziliji zopet zažgali kakih 6 do 7 milijonov omotov kave, da bi s tem obvarovali ceno, ki jo ima kava na svetovnih tržiščih. V brazilskih gospodarskih krogih menijo, da bi padec cene kavi povzročil obubožanje in da bi to imelo v njihovem gospodarstvu resne posledice.

Helikopter z mnogostransko uporabo

V Innsbrucku sta predvajala pred nedavnimi angleški in francoski helikopter avstrijskim strokovnjakom in interesantom mnogostranske možnosti uporabe teh novih zračnih prevoznih sredstev. Na sliki (AND) vidimo, kako angleški helikopter med poletom sprejema nekega potnika v svoj trup.

vsaj nekaj kratkih trenutkov je bilo tako; a že je prišel Murkec do 'jaz, vidiš', prišel je do sebe, do svoje zgodbe ter se začel sam sebi smiliti — in zdaj so se začeli moški njemu smejati. Počakali so, da se je pobrisal, in ga začeli nadlegovati, naj pove, če ne zavoljo njih, pa mlademu pajbiču tu, kako se je njemu zgodilo z žensko. Murkec se je še nekajkrat pobrisal, ko da hoče odgnati spomin, in povedal staro štorijo, kako ga je kmetova hči, pri katerem je bil za hlapca, zapeljala.

»Tako je bilo, zapeljala me je v posteljo, v svojo in tako visoko postlano« — Murkec je pokazal vse to z roko tako, da se je malo dvignil s klopi — »posteljo, se slekla do nagega, da, potem pa tudi mene slekla. Tako sva potem naga ležala in jaz nisem vedel pred milim bogom, kaj storiti, tako me je bilo strah! Ali ženska si je zmisllila. Prijela me je — in že sem bil ko dren, ko dren vam povem...«

Moški so se naglas zarežali, krčmarjevo dekle se je prav tako naglas zahahljalo, nihče več se ni brigal zame, že krčmar ne, ko sem vstal in plačal svojo četrtinko. Slišal sem še, medtem ko je krčmar brskal po predalu za drobižem, kako je Matjašičev komi povprašal:

»Kaj se pa nisi oženil z njo? Bogatec bi bil...«

Videl sem, kako se je Murkec znova pobrisal po obrazu, in potem slišal, kako je povedal:

»Kaj bi jaz, siromak in polovica človeka! Kakšna štimana nevesta pa je bila, ko je šla k zdavanju*! Na hram sem se potegnil, ko so šli od hrama, potem pa sem se na mrtvo napil... Eh, kmečka je bila, bogata, poigrala se je maličko, poigrala... Lahko se je s siromačkom! Bilo mi je, da bi se obesil, a se nisem...«

»Obešanje, to je za nazadnje.«

Takšna pamet, zatem smeh in tisto hahlanje iz hiše je bilo zadnje kar sem slišal, preden sem pogledal izpod verande tja proti Toplekovi domačiji in se pognal čez cesto, ves čas nekje na tihem zadovoljen, da sem se potegnil tako poceni, ne da bi obvisel komu na očeh. Zavoljo žensk, b-ha, zavoljo žensk se jaz ne bi obešal, sem si mislil, dvignil ramena in se stresel — eh, bilo je takrat, bil sem še ves zelen, kaj pa sem poznal življenje! Poigrala se je malo, poigrala... sem pomrmaval spotoma in si predstavljal veliko in slečeno žensko v postelji, kako se naglas hahlja in se poigrava z do kraja nesrečnim Murkcem. Murkec se mi je zasmilil, hkrati mi je bilo, ko da se sam sebi smilim. Tista kmetica je bila ko Toplečka, tisti Murkec jaz sam, medtem ko je Toplečka vzdihovala, silila in zapovedovala: »Žgečkaj me! Daj, žgečkaj me...! Bilo mi je, ko da mi raste leto čez glavo, ne da bi mogel sam kaj zato; nekje na tihem me

*) zdávanje = poroka

je bilo strah, strah prav vsega na svetu, tudi Toplečke, a ne bi mogel verjeti, da se je tudi ona poigravala. Ne, to ni bilo poigravanje, kar je bilo med mano in njo, to je bilo od vsega začetka nekaj povsem drugega. Kmetica si je mene vzela; počasi sem huje in huje čutil, kako ve, da me ima, kako me privezuje nase, kako me za nič na svetu ne bi hotela kateri drugi prepustiti, kako... kako bi rada počasi napravila svojega gospodarja iz mene — a zato sem se čutil strašno otročjega, zelnega. Nisem vedel, kaj naj storim, in kar prav mi je bilo ob takih prilikah, ko je začenjala sitniti, da ni Hane pri hiši. Hana ne bi molčala, ona ni bila Tunika; strašno bi se ponorčevala iz matere.

Kakor sem se še pred kakšnega pol leta čutil hlapca in sem bil včasih tudi ves nesrečen zivelo tega — da, za nič na svetu ne bi odšel od doma, če ne bi bilo Štrafele, tistega domačega muljenja in ženskih preprirov! — mi je bilo do kraja odveč, kako se je sukala Toplečka zdaj okoli mene; bila mi je nadležna, da sem jo stežka prenašal.

Po navadi me je v nedeljo opoldne, ko sem se vrnil od poznih maš, čakala še vsa ópravka in živina; potem je bilo potrebno cele kvatre čakati, da je bilo ob dveh — še sreča, če je bilo ob dveh — in da je katera prišla na prag ter se zadrila: »Obdovaj! Zdaj sem lahko samo pogledal v hlev po živini, ko sem se tako vrnil od

Zdravilne rastline

Griževnjak

Pri nas je griževnjak najbolj znan pod imenom tavžentroža, po nemškem Tausendguldenkraut, pravijo mu pa tudi zlati grmiček, gorčica, kitica, grenka trava, tisočnica ali cintara, latinsko *Erythraea centaurium*.

Rastlino poznamo vsi in je ni treba podrobno opisovati. Cvete od junija do septembra, nabiramo pa jo julija in avgusta, brez korenine. Griževnjak, ki raste po sončnih travnikih, grmovju, v nižini in gorovju, vsebuje mnogo grenke snovi: etrin in centaurin, saponin, nekaj smole in hlapno olje. Je močno grenkega okusa in vpliva zlasti na prebavila, pa tudi na krvni obtok. Zato je splošno priznano zdravilo pri različnih boleznih želodca, pri slabem želodcu, slabem teku, slabi prebavi, katarju, zaprtju in zasliženju.

Za zdravilo uporabljamo cvetoče vršičke griževnjaka. Priporočajo ga pri bolečinah v želodcu, pri slabosti, slabi prebavi, zgagi, pri zaprtju in glavobolu, ki ima v tem svoj izvor, celo pri bolnih jetrih in rumenici ga priporočajo. Ker krepi po težkih boleznih oslavljen želodec, zmanjšuje telesno toploto pri mrzličnih pojavih, zboljšuje krvni obtok, miri živce in odstranjuje notranje vnetje, ga priporočajo bolnikom, ki so prestali težke in nalezljive bolezni.

Čaj pripravimo tako, da vzamemo 1 do 2 g ali eno kavino žličko posušenega griževnjaka na skodelico vode, ga polijemo z vrelo vodo in pustimo v njej kakih 10 minut namakati. Nato precedimo in pijemo večkrat na dan požirkoma. Namesto čaja rabimo za zdravilo tudi izvleček (prgišče drobno narezanega griževnjaka namakaš v 1 litru vode), in sicer za vse zgoraj opisane bolezni, ali pa tinkturo (drobno narezan griževnjak namakaš v alkoholu), ki jo daš bolniku po kapljicah. Za čaj priporočajo dodati griževnjaku kamilico, pelina in mete, ali pa kadulje, oreha, kolmeža, svišča, mrzličnika itd.

*

Če po kosilu predremamo samo pol ure, bomo opazili, da rabimo ponoči manj spanja kot po navadi. Nekateri strokovnjaki menijo, da je pol ure popoldne enakovredno triurnemu nočnemu spanju. Pravijo tudi, da tisti ljudje, ki spijo ponoči samo nekaj ur, verjetno spijo po kosilu.

maše, in našel živino opravljeno, in krave, kako so že polegale; v prikletu, ko sem šel v kamro, da se preoblečem, ni bilo več Hane, ki je vedno pomrmravala, kod hodim tako dolgo, in ki je bila vedno v skrbeh, kdaj bom opravil živino. Pač pa so se odprla kuhinjska vrata, komaj se je zaslislala moja stopinja, med vrati pa je stala Toplečka, domala da ne svetešnje oblečena, in hitela:

»Dobro, da si prišel, zdaj zdaj bo obed na mizi. Samo pojdi in sedi, medve s Tuniko bova zdaj zdaj v izbi!« Obrnila se je in stopila k skledam, a še tisti trenutek se je znova prikazala, tokrat s skledo. »Jezus, Južek, k živini bi še lahko pogledal. Tunika je nekaj popopravila, rekla sem ji, daj, še ti poglej, dela imam, saj ne utegnem; na otroka« — to je letelo na Tuniko! — »nič se ne moreš zanesti.«

Sreča, da ni bilo Tunike v kuhinji ali kje v hiši, da bi naju slišala. Hana bi ob čem takim povzela in začela, vseeno, ali bi jo kdo slišal ali ne, le da za stopinjo bolj nestrpno in nadložno: »Jezus-jezus, zlati Južek, kaj bi hiša brez moškega?«

Preoblekel se nisem — bila je nedelja in bilo je svetešnje kosilo; tudi slekel si nisem suknje — bila je jesen in dnevi so bili že precej hladni; prevezal sem se s predpasnikom, in čeprav sem bil že v hlevu ter videl, da je vse, kakor mora biti, sem vseeno odšel še enkrat v hlev. Na

Mleko je edino polnovredno živilo, ki vzdržuje in razvija človeški organizem v njegovih prvih dneh življenja. Pozneje mleko kot izključna hrana ne zadovoljuje organizma, in sicer iz več razlogov. V mleku ni dovolj železa, bakra in mangana. Če se večji otroci hranijo izključno z mlekom, postanejo anemični (slabokrvni). Če bi hoteli kriti potrebe po kalorijah v prehrani delavca, zaposlenega s srednje napornim delom, bi mu morali dati na dan kakih 5 litrov mleka. S tem pa bi prišlo v njegovo telo ne le preveč beljakovin, marveč tudi preveč tekočine. Takšna hrana pa bi bila poleg tega tudi preveč draga. S fizikalno kemijskega gledišča je mleko emulzija masti, koloidna raztopina beljakovine ter raztopina sladkorja in soli. Treba pa je poudariti, da mleko znanstveno še ni do kraja raziskano in da se znanost vsako leto obogati z novimi dognanji o tem.

Sto gramov mleka nam da 64 kalorij. V 100 g mleka je 85 % vode, 3,4 % beljakovin, 4,7 g ogljikovih hidratov in 4,3 g maščob. Pod mikroskopom vidimo v mleku mnogo drobnih mastnih kapljic v obsegu 0,003 mm. Kako drobne so te kapljice, si lahko približno mislimo, če računamo, da bi merila površina vseh teh kapljic iz litra mleka, položenih ena poleg druge, kakih 300 m².

Med beljakovinami mleka je treba omeniti kazein, v katerem so najvažnejše za razvoj človeškega telesa nujno potreb-

Pri sekanju drv se ti je zadrta trščica v roko. Ali pa si se urezala, ko si lupila krompir, ali si se morda pri šivanju vbodla v prst. Take in podobne nezgode spremljajo vsakogar, pri vsakem delu in opravilu.

Šivanka ni čista, kaj šele trska ali nož! Že s prostim očesom lahko opazimo na teh predmetih umazanijo, če bi pa pogledali to umazanijo s povečevalnim steklom, bi videli, da v njej čepi ali pa se giblje brez števila majhnih živih bitij, sovražnikov našega telesa, povzročiteljev najrazličnejših obolenj. In te sovražnike, imenujemo jih bakterije, si pri urezu ali vbodu sami zanesemo pod kožo in jim tako pripravimo pot v svoje telo.

Že po kratkem času po vbodu ali urezu navadno opazimo, da je postalo mesto, kjer smo se urezali, rdeče, nekoliko toplejše in zateklo. Navadno tudi boli in le prav težko giblješ s prstom oziroma z roko. Pravimo, da se nam je rana oziroma ranica vnela. Bakterije se v podkožnem tkivu dobro počutijo. Vseč jim je telesna toplota, potrebne hrane imajo dovolj in z vso naglico se razmnožujejo. Vedno več jih je in nevarnost je, da se s tega mesta preselijo naprej po vsem telesu. Toda naše telo dobro pozna svojega sovražnika, ne pusti mu, da bi se množil po mili volji.

pocjah sem zadel na Tuniko, ki je hitela s praznima škafoma od štalink.

»Kaj, Tunika, naj ti pomagam?«

»Nič,« je rekla na kratko in zatem ko je pojasnila, ko da bi popravila: »Je že znano.«

Za tako Tunikino nevoljo sem se malo menil. »Drži se!« sem si mislil svoje in odšel mimo hleva — vanj še pogledal nisem — v kolarnico. Prijel sem za lojtre na vozu, se predal čez oje in se zagledal skozi široke špranje med deskami, s katerimi je bila po tej strani obita kolarnica. Skozi te deske si videl na oni strani grabe drevje, vse orumenelo od jeseni, videl si med drevjem hišo — domačijo, listje je odpadalo in na novo pokriti hrami so se vsak dan bolj videli. Gledali so v svet, sem na to stran, na Toplekovo, in prinašali misli, vse te misli pa so bile takšne, da sem vsak dan močnejše čutil, kako stojim bolj in bolj trdno na svojih nogah in da se pišem Jožef Hedl. Za štrafelo so že povsod vedeli, da pojde, Lizika je shujšala, da jo je bilo težko pogledati. Ne samo hrami, cela kmetija mi je bolj in bolj ležala pred nogami — samo stopiti mi je bilo treba tja čez jarek in napraviti red. To bi se tudi zgodilo, da se ni zdaj začelo zapletati s to neučakano in ovdovelo Toplečko. Zdaj, če bi hotel, bi lahko odšel, a vseeno nisem odšel; tudi če bi bila namesto pohlevne Tunike doma zajedljiva Hana, najbrž ne bi odšel. Vse to s Toplečko mi

ne aminokisline. Kadar govorimo o hranilnosti mleka, moramo omeniti laktozo ali mlečni sladkor. V kravjem mleku je približno 4,7 % laktoze, v materinem pa 6,3 %. Zato moramo pri prehrani dojenčka s kravjim mlekom le-temu zmeraj dodati nekaj sladkorja. V mleku so vitamini A, D, E, B₁, B₂ in C. Največ je vitaminov A, B₁ in B₂. Vitamin A je nujno potreben za zdravje sluznice. Če primanjkuje tega vitamina, lahko nastanejo motnje v vidu, kakor na primer kurja slepota. Vitamin A je zelo odporen proti toploti. Pasterizacija, sterilizacija, sušenje in konserviranje bistveno ne vplivajo nanj. Vitamin B₁ in B₂ vplivata na rast in vzdrževanje prebavil. Vse kaže, da je poleti v mleku veliko več vitamina B₂ kakor pozimi. Vitamin D je važen za organizem, ker preprečuje rahitis. Ta vitamin vzdržuje tudi pravilno razmerje med fosforom in kalcijem ne le v krvi, marveč tudi v tkivu. Vitamina D je poleti v mleku

Goveji jezik umijemo in ga položimo v mrzlo vodo. Pristavimo ga na štedilnik in kuhamo tako dolgo, da odstopi po jeziku koža. Olupljen jezik položimo v kozico, ga zalijemo z juho, osolimo, dodamo veliko na majhne koščke narezano kislo kumaro ter vso jušno zelenjavo, veliko žlico kisle smetane in kozarec rdečega vina (če vina nimamo, okisamo s ki-

Pikanten goveji jezik

som ali limoninim sokom). Vse skupaj kuhamo do mehkega, potlej pa narežemo v omako paradižnik ali rdečo papriko in precej drobnjaka. Omaka mora biti pikantna, zato jo še popoprata ali dodate kakšno drugo močno začimbo (gorčico). Jezik narežemo na kose, ga naložimo na krožnik, polijemo z omako, zraven pa serviramo krompirjev pire.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Boj v našem telesu

V boju pošlje zato svoje obrambne čete, bele krvničke, ki imajo nalogo, da uničijo bakterije in zabranijo njih razvoj. Vname se bitka na življenjski in smrti, kdor bo močnejši in spretnejši, ta bo zmagovalac.

Pa si nekoliko ogledmo to borbo!

Bakterije so prvi hip, ko smo jih zanesli v podkožje, same svoj gospodar. Telo ni bilo pripravljeno na napad. Vse telo pa je prepreženo z živčnim nitjem, ki ima nalogo, da obvešča o vsaki izpremembi, ki se je dogodila kjer koli v telesu. In takoj je bil oddan signal: Vdor sovražnika. Pošljite obrambne čete! V krvi imamo bele in rdeče krvničke. Bele krvničke so v prvi vrsti vojaki našega telesa; imajo sposobnost, da izločajo neke snovi, ki raztapljajo bakterije, jih zlepijo, da se ne morejo gibati, uspavajo jih in končno lahko bele krvničke bakterije, ta mala škodljiva telesa, tudi požro. Čete belih krvničk je torej treba poslati na bojišče. Prevoz se vrši po žilah, skrvjo. Zato se žile razširijo, kri hitreje priteka, da bo preskrba večja. To mesto postane rdeče in toplejše. Skozi steno žile začno potovati bele krvničke proti bojnemu polju, da tamkaj opravijo svoje delo. Privabljajo jih neke snovi, ki jih izločajo bakterije same. Iz žile pa prestopa tudi krvna tekočina; razredči

bojišče in s tem olajša delo belim krvničkam, obenem pa tudi zamaši špranje med podkožnim tkivom in ovira pot bakterijam. Vbode-no mesto zato nabrekne in zateče in ker je napeto in pritiska na živčne končice, tudi boli. Bele krvničke pa često ne zmorejo vsega dela. Bakterije so sicer oslabiljene, deloma uničene, toda boj še ni dobojevan. Na pomoč pridejo še celice, ki grade podkožno tkivo in te imajo lastnost, da požro še ostanke bakterij in končno očistijo bojišče. Bele krvničke, ki so med bojem propadle, se odplavijo po tkivnih špranjah in sokrvici, krvna tekočina se posrka nazaj, ostale bele krvničke pa zopet prestopajo v žilo. Žile v okolju se ponovno zožijo in oteklina splahne.

Pri vsakem urezu ali vbodu se pokonča tudi nekaj kože, med vnetjem pa se uniči nekaj tkiva. To izgubo je treba nadoknaditi, propadlo tkivo nadomestiti. Celice podkožnega tkiva začno rasti, dele se, hitro se razraščajo in zacelijo očiščeno rano. To mlado tkivo ni povsem tako kot je bilo prejšnje; rado se krči in bolj trdo je. Rana je sicer zaceljena, toda mesto, kjer smo se vrezali, je še vedno dobro vidno. Po navadi nam še precej časa ostane brazgotina, ki pa nas vendar popolnoma ščiti pred ponovnim vdorom bakterij.

»Pa pojdiva oba!« bi svetovala Hana, pri čemer bi imela na moč resen obraz, da ji ne bi Toplečka ali jaz katere zasolila, v sebi bi se pa očitno posmehovala.

»Južek, ne bi stopil z mano? Bo že Tunika spustila na pašo.« In čez čas, ko se nisem in nisem oglašil — »Meje bi ti pokazala. Pojdi, le pojdi!«

Bil sem ko na trnju. Drugače je bilo, ko sva s Toplečko orala, ko je ona orala, jaz pa plužil; ali zdaj — da bi šel z njo v hosto, čez celi vrh, med hišami — to mi ni nič prišlo.

»Saj bo suho, ni se bati,« sem rekel. »Tudi z drevja se je že zletelo,« sem pridjal, da bi jo do kraja pregovoril, češ da ni treba iti v hosto.

Vendar se Toplečka ni dala pregovoriti, a jaz se nisem mogel do konca izgovarjati; ni bilo več s čim. Znova smo zajemali, za juho je prišel na mizo krompir, sta prišla meso in solata, in Toplečka je znova začela z Jezusom in z Južekom.

»Jezus, Južek, kaj misliš, bomo rdečko že lahko zapregli?«

»Zakaj pa ne,« sem odgovoril in povedal, že zavoljo Tunike: »Junčka sta še premlada za klanec. Petkrat bi obrnili, preden bi bili doma z vozom.«

»Jezus, resnica je.«

»Jezus, Južek, zlata resnica!« bi popravila Hana, medtem ko bi Tunika molčala, zatem pa položila žlico.

(Se nadaljuje)

je gódló, čeprav... čeprav so bili tudi časi ko sem huje in huje čutil, kako se je namesto strahu začelo začezati vame nekaj kakor naveličanost.

»Južek...!«

Glas je bil Toplečkin; klical je, a bil bolj neučakan in nestrpen, nič več ni tako vabil. Zdrnil sem se in odskočil od desk. Ne bi hotel, da bi zvedela ali zasluhila, kam sem gledal — vse bi postalo še bolj žmetno, še težje bi človek to prenašal.

V izbi je Tunika že sedela na klopi za mizo, medtem ko je Toplečka prišla za mano. Stal sem sredi izbe, ona pa je že od vrat sém začela:

»Sédi, Južek, sédi! Vzami si stol in sédi!«

In že je odložila skledo s solato k peči, prišla za stol in ga postavila k mizi; sama je sedla pred miznico, kjer je včasih sedel pokojni Toplek. Tako sem odslej sedel zunaj mize, kakor boter ali stric, ki je prišel k hramu.

Hana bi povedala: »Se ne bi kar za miznico usedel?«

Pomolili smo, vsak zase, se vsak zase pokrižali in zajeli. In že se je začelo.

»Jezus, po nástel bo treba,« je povedala Toplečka in me pogledala — samo mene. »Samo pogledati bo treba v hosto. Danes popoldne bi bil tak zlati čas. Le kdo bi šel z mano, sami mi skoraj ni, da bi hodila? Daleč je, pa tako na samem je.«

Kapusnice imajo mnogo škodljivcev

Izmed vseh vrst zelenjadi so za prehrano najpomembnejše in zato tudi najbolj razširjene kapusnice, zlasti zelje, ohrovt, cvetača in koleraba. Komaj pa vzkale prve sadike, že jih napadajo bolhači, hroščki v velikosti bolh. Rastlinicam preluknjajo liste, pa tudi stebelca, da oslabe in zastanejo v rasti. Ti škodljivci ne trpe vlage, zato jih zatiramo z večkratnim škropljenjem. Pomaga tudi prašenje s pepelom ali s tobačnim prahom. Prav kmalu se znebimo škodljivcev, če posevek poprašimo s praškom DDT.

Brž ko se znebimo bolhačev, ogrožajo sadike kapusnic, zlasti zelja, kolerabe in cvetače ličinke hrošča kljunotaja. Pri sajenju zeljnih sadik opazimo na koreninskem vratu mnogih sadik manjše ali večje

nabrekline, nekakšne bradavice. Če bradavico odščipnemo, se pokaže v nji bel črviček, ličinka hrošča kljunotaja. Samica je odložila na stebelce jajčeca, iz njih pa so se izlegle ličinke, ki pod bradavičastimi izrastki zajedajo mlada stebelca. Iz napadenih sadik ne bo kaj prida pridelka, če tudi bradavice poščipljemo. Najboljše je, da napadene sadike iztrebimo in sežgemo, zemljo pa globoko prelehamo, poapnimo in potem nekaj let na tej površini ne sadimo kapusnic. Škodljivci prezimijo tudi v izrastkih na koreninah zelja. Zato je prav, da korenje jeseni populimo in sežgemo.

Kmalu potem, ko smo posadili kapusnice, navadno opazimo ovele sadike s povešenimi listi, zlasti pri karfioli, ki se je obrasla. Če sadike izpulimo, nima skoraj nič korenin, stebelce pa je razjedeno. To so napravile ličinke kapusove muhe, ki je odložila kmalu po sajenju sadik jajčeca na stebelca, da so se potem izlegle ličinke, ki objedajo stebelca in korenine. Julija in avgusta dela škodo že drugi zarod.

Pomaga, če sadike zalijemo kmalu po sajenju z močno razredčenim drevesnim karbolinejem; na 100 litrov vode je dovolj dva do tri decilitre karbolineja. Sre-

di julija zalivanje ponovimo, da se ubranimo drugega zaroda.

Kapusnice pogosto nimajo srčnih listov, marveč razne izrastke ali gnijoče otekline. Drobne, komaj nekaj milimetrov velike ličinke zeljne hrčice so s sejanjem uničile srčne liste. Zlasti rade se lotijo zelja in karfiole, da ne morejo napraviti glav ali rož. Hrčice se uspešno ubranimo, če sadike večkrat poprašimo s tobačnim prahom ali poščipamo s triodstotnim tobačnim izvlečkom in z dodatkom polodstotnega mazavega mila. Zlasti je učinkovit DDT. Z istimi sredstvi preganjamo tudi stenice ali »šostarje«.

Največjo škodo delajo na kapusnicah gosenice kapusovega belina. Iz rumenih jajčec, ki jih odlagajo samice v kupčkih na spodnji strani listov, se v dobrem tednu izležejo zelene gosenice, ki se razlezejo po vsej rastlini, selijo pa se tudi na sosedne in jih obžro do golih reber. Najhitreje zatremo tega škodljivca, če uničimo zalego. Ko se gosenice že razlezejo, je zatiranje težje in zamudnejše. Priporočljivo je škropljenje sadik s slano vodo. Prašenje s tobačnim prahom ni kdo ve kako učinkovito. Boli zaleže škropljenje z arzenivimi pripravki — po 30 — 40 kg apnenega arzenata na 100 litrov vode.

A. S.

Facelija - hvaležni medposevek za podor, zeleno krmo in čebeljo pašo

V nekaterih slovenskih kmetijskih obratih so preteklo leto nadaljevali s poskusnim uvajanjem facelije za podor, oz. zeleno krmiljenje. Po dosedanjih rezultatih bi bila priporočljiva le kot medposevek.

Daje približno enako maso, kot jara oljna repica ali ogrščica, v povprečnih letih približno 300 stotov zelene mase po hektarju ali 38 stotov sušine oziroma 5 stotov beljakovin, kar ustreza tudi drugim rastlinam za pitnik na slabših tleh.

Kdor bo letos sejal facelijo, naj pazi na naslednje: sejati jo moramo od srede julija do najkasneje srede avgusta, kmalu po preoravanju strnišča, in sicer okoli 10 kg na hektar. Njivo pa moramo za setev do-

bro pripraviti, ker je seme zelo drobno. Najbolje bi bilo, da jo sejemo s sejalnikom na razdaljo 20 do 25 cm vrsta od vrste.

Veliko povečanje pridelka so dosegli z dodatkom vsaj 60 do 80 kg dušika po hektarju v obliki solitra.

Kositi jo moramo nekako v četrtem tednu cvetenja. Ker daje izvrstno pašo čebelam, jo priporočamo zlasti onim obratom, ki se ukvarjajo tudi s čebelarstvom.

Da se nam ne zaplevi po drugih njivah, je ne smemo nikoli pustiti prezoreti, za seme pa jo lahko pridelamo posebej na kakšnih grobljah.

Ing. Španring Jože

Parjenje krompirja na elektriko

Razveseljivo je videti, da tudi po naših vaseh kupujejo električne pralne stroje. To je znamenje, da med našimi kmečkimi gospodarji prodira spoznanje, da je treba razbremeniti kmečko gospodinjstvo njenega napornega dela.

Ker pa v naših kmečkih obratih pade priprava krme in pisanje prašičev skoraj brezizjemno na gospodinjstvo, je prav, da opozorimo tudi na napravo, ki bo bistveno razbremenila kmečko gospodinjstvo. Ta naprava je električni parilnik za krompir.

Kakšna je razlika med dosedanjim parilnikom na drva in električnim parilnikom? Razlika je v tem, da moramo k parilniku na drva le-ta donesati iz drvarnice — na 100-litrski parilnik računamo 8 do 10 kg drv — in zamujati čas s kurjenjem. Na leto je torej za 100 litr-

ski parilnik potrebnih ca. 3000 do 3700 kg ali 10 do 12 pr. m drv. Kje je potem še zamuda časa s pripravo drv od drvarnice do kotla in s kurjenjem? Z električnim parilnikom je zadeva vseboj enostavna. Parilnik napolnimo na večer z vodo in krompirjem. Ob 10. uri zvečer spustimo tok v parilnik in se vležemo spat. Zjutraj je krompir sparjen. Električni parilnik kurimo namreč z nočnim tokom, ki ga elektrarne od 10. ure zvečer do 6. ure zjutraj dobavljajo po znižanih tarifah. Čim je v parilniku toplota dosegla 95° C, se električni tok avtomatično izklopi. Mi torej v resnici celo noč lahko mirno spimo.

Električne parilnike prodajajo v različnih velikostih in sicer od 50 do 200 l vsebine in stanejo 2.000 do 4.000 šil.

-er.

Obvarujmo češnje pred poginom vsled smolikavosti

Že leta sem vidimo, da čedalje večje število češenj hira in poginja za smolikavostjo. Bolezen se prične na ta način, da pričenja z lubja na deblu in vejah iztakati smola. Na istem mestu pričenja rasti bula, ki se iz leta v leto veča.

Pred poginom za smolikavostjo obva-

rujemo češnje (pa tudi marelice), ako mesto iztoka smole izrežemo z ostrim nožem v živo prav do belega lesa. Izrezano ramo izperemo z razredčenim kisom (Essigwasser). Na večje rane pa pritrdimo debele krpe, ki smo jih namočili v razredčenem kislu ter jih pustimo pritrdene na tem mestu več dni. Ko snamemo to obvezo, zamažemo rano z drevesnim voskom. V primeru, da se na istem mestu smolikavost ponovi, ponovimo tudi mi naše lečenje.

Tudi pri smoliki je obvarovanje drevesa boljše od lečenja. Premokra zemljišča in za pozebo občutljive lege češnji ne odgovarjajo. Pa tudi drugače je dobro, da debela češenj v januarju in februarju zaščitimo z apnenim beležem in tako preprečimo premočno ogretje tega v toplih poznozimskih in zgodnjegrednih popoldnevih. Češnjam tudi ne gnojimo s hlevskim gnojem in gnojnico, temveč v jeseni nasujemo okoli debla in pod krono gnojilno apno.

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

Kaj vse moramo vedeti pri gradnjah?

IV.

»Vse in kolikor se zida na tujem, se združijo s tujo zemljo«, smo zaključili zadnji članek. Zakon predvideva v tem oziru seveda razne možnosti, kot na primer:

Če zida kdo s svojim materialom na tuji zemlji in lastnik zemljišča to vidi in gradnjo dopusti, brez da bi jo takoj izrecno prepovedal, od graditelja potem ne more zahtevati ničesar drugega, kot pa plačilo za navadno vrednost zemljišča, čeprav bi imela ravno tista površina zemlje še kakšno posebno vrednost. Nasprotno je, ako se lastnik zemljišča takoj oglasi in zidavo prepove, graditelj pa stavbo kljub temu dokonča. V tem primeru se ga namreč ne smatra več za poštenega graditelja in ima le še pravico, da za novo zgradbo, ki preide v last lastnika zemljišča, zahteva kako odškodnino, če se je z izvršeno gradnjo povečala vrednost parcele.

Kaj takega seveda ni priporočljivo, ker bi bil graditelj kljub temu na škodi, čeprav bi smel ves vzidani material vzeti nazaj, kajti lastnik zemljišča bi od njega lahko zahteval še kakšno odškodnino za poslabšani svet.

Drugače je, če je graditelj prepričan, da je parcela, na kateri zida, njegova last in tudi pravi lastnik prvotno ni popolnoma na jasnem, marveč šele pozneje ugotovi, da je to njegov svet. V tem primeru ima graditelj namreč pravico, da zahteva od lastnika zemljišča povrnitev vseh potrebnih in koristnih stroškov.

Toda tudi na lastni zemlji pri gradnji ni vse dovoljeno. So namreč stavbe, ki na sosednjo zemljišče ali stavbo lahko slabo odnosno škodljivo vplivajo, bodisi na tok kake vode, na stabilnost zemlje, na nevarnost požara, na zasmravanje zraka itd. V takih primerih odloča posebna komisija in je potrebno, da so povabljeni vsi sosedje, ki morajo povedati, kaj jim morda ne bi bilo prav. Če pa kateri ne bi prišel oziroma ne bi ugovarjal ob tej priložnosti, bi pravico ugovora s tem zgubil, razen v slučaju, da se škoda pokaže šele pozneje. Končno odloča potem gradbena oblast.

Seveda ima v primeru, da mu hoče kdo z zidavo napraviti kake neprijetnosti, vsakdo pravico ugovora, katere se je treba nujno poslužiti. Včasih izgleda kaka neprilika še prav nedolžna, kljub temu pa je dobro, da se na njo takoj opozori že pri komisiji, kjer se naj zapiše tudi kak sum bodoče neprijetnosti.

Končno naj še enkrat omenimo važnost nadzorstva pri gradnji, posebno še, če je zaposlenih več različnih podjetnikov. Zato je važno, da sklenemo točen dogovor o nadzorstvu nad vsemi deli pri gradnji, navadno se to napravi z arhitektom, na vsak način pa pride v poštev le tisti podjetnik, ki je gospodarsko utrjen in bo v danem slučaju lahko s svojim imetjem jamčil za morebitno škodo. Sicer se lahko zgodi, da se pri eventualnih napakah izgovarjajo posamezni podjetniki eden na drugega, češ, za to stvar je ta ali oni odgovoren, navadno tisti, ki se mu najmanj more vzeti. Ali pa se celo izgovarjajo na gospodarja, češ, saj je videl, pa ni ugovarjal.

Torej je tudi pri stavbenih pogodbah treba poznati ljudi, s katerimi imamo opravka in so nujne točne pismene pogodbe, ker se nam bo v nasprotnem primeru le zelo težko posrečilo, v slučaju kakih neprijetnosti doseči pravico.

Sušenje žita v vrečah

Danes, ko mlatimo žito že kar raz polje, se dostikrat zgodi, da ostane to več dni slabo suho oz. vlažno v vrečah, kjer se kaj rado pokvari. Po naravi bi morali tako žito pričeti takoj sušiti na zračnem prostoru. Takih prostorov pa ne manjka samo pri nas, temveč tudi drugod.

V Švici in tudi že drugod preprečujejo ogretje in plesnjenje žita v vrečah na ta način, da vtaknejo v napolnjeno, toda odprto vrečo žita 2 do 5 suhih in tankih lesenih kolov. Vreče pustijo odprte in jih postavijo na zračnem prostoru, da se ne dotikajo. Pravijo, da se žito na ta način lepo osuši in da ne splesni.

Krmiljenje piščancev s kuhano krmo

Marsikje krmijo piščance razen z zdrobljenim žitom tudi s kuhano krmo. Kuhana krma poceni krmiljenje in pospeši rast piščancev, ki v prvi razvojni dobi v samem zrnju ne dobe vsega, kar potrebujejo za pravilni razvoj. Zato že takoj spočetka mešamo v krmo razno zelenje, kakor deteljo, koprive, regrat, rman in podobno. Ko so že starejši, jim začnemo dajati razne solate. Nekateri pa tudi radi dajejo piščancem ostanke hrane. Pri tem moramo biti previdni, da ne dajemo mesnih ostankov, zlasti, če so mastni. Takšni kuhinjski ostanki lahko povzročijo pogin piščancev. Tudi krompirja jim ne smemo dajati prekmalu. Dodatek krompirja je dopusten šele, ko so se piščanci dobro razvili, in še tedaj ga ne smemo dajati mnogo. Šele v tretjem mesecu je dodatek kuhanega krompirja v zmerem obroku priporočljiv, ker po njem mlade živalice nekoliko odebele. Piščancem, ki smo jih namenili za zakol, pa tedaj postopno povečujemo obroke krompirja. To jim bo prišlo, da se bodo zredili za zakol. Vendar tudi ne smemo pozabiti, da razvoj piščancev celo podpremo, če jim dajemo vsak dan mleko v kakršni koli obliki. Najboljše je presno mleko, ker ima vso vrednost dobre beljakovinske hrane. Porabna je sirotka in zelo dober je mlečni prah, ki ga zamešamo v mehko krmo, da ga piščanci porabijo, ne da bi se kaj izgubilo.

Da kokoš ne bo kokala

Najhitreje preneha kokoš kokati, če jo zapremo v majhen, prenosni kurnik, ki ga damo v mrzlo klet. Kokoši ne dajemo piče, marveč le mrzlo vodo. Če nimamo kurnika, je primeren tudi dovolj zračen zaboj. Kokoš navadno preneha kokati že po prvem dnevu zapora. Zapor pa pomaga samo, če kokoš zapremo, brž ko je začela kokati.

Konja navadimo na ropot vlaka

Nesteto nesreč se je že pripetilo, ker se je vozniku splasil konj ob ropotanju vlaka. Vendar je konja mogoče navaditi na ropot vlaka, le potrpljenja je treba. Vadiamo ga tako, da ga postavimo le nekaj metrov od železnice in da vidi vlak že od daleč. Pri tem drži konja pri glavi in mu prigovarjaj, naj bo miren. Žival se prepriča, da ropotanje vlaka ni nevarno in se privadi na ropot. Ne smeš s konjem voziti malomarno ob progi tako, da bi vlak pripeljal za teboj. Konj se prestraši nenadnega ropota, ker poprej ne vidi vlaka, in nesreča je tu.

Pomagajmo preprečiti požare — skrbimo za dober strelovod!

438-krat je v zadnjih petih letih na Koroškem udarila strela v poslopja in povzročila s tem škodo v znesku 5,8 milijona šilingov. Nikoli prej ni strela v istem razdobju napravila tako visoke škode. Da se omeji nevarnost udara strele, priporočamo vsem kmetom, da se poslužijo akcije, ki sta jo sprožili deželna komisija za preprečevanje požarov in kmetijska zbornica v sodelovanju z zavarovalnicami proti požaru, ki delujejo na Koroškem.

Ta akcija obstoja v tem, da dobi posestnik hiš in poslopij, ki namesti na poslopja strelovod po tozadevnih predpisih, subvencijo v višini 25 % od stroškov namestitve. Kdor ima strelovod v redu nameščen in oskrbovan, doseže nadalje še znižanje letne premije za 10 %.

Podrobna pojasnila daje zavarovalnica proti požaru, kjer imate poslopja zavarovana, ter Deželna komisija za preprečevanje požarov v Celovcu, St. Rupprechter Strasse 7.

Veliko zanimanje za ureditev manjšinskega vprašanja

V zadnjem času je opaziti posebno veliko zanimanje za ureditev manjšinskega vprašanja v raznih državah. Brez dvoma je temu vzrok mednarodna politika, ki prav v zadnjem času dobiva globlji pomen in je opaziti stremenje za ureditev perečih problemov v svetu. Sem spada predvsem rešitev tržaškega vprašanja med Jugoslavijo in Italijo s posebnim statutom o zaščiti pravic narodnih manjšin, sem spada avstrijska državna pogodba in njena določila v korist narodnih manjšin, sem spada z avstrijsko pogodbo povezana zaostanitev odnosov med Avstrijo in Italijo zaradi neizvajanja Pariškega sporazuma o Južni Tirolski.

Tako je ob priliki svojega privatnega obiska na Koroškem zadnji teden ponovno razgovarjal o problemih naše manjšine s predstavniki Zveze slovenskih organizacij na Koroškem generalni sekretar Federalistične unije evropskih narodnih skupin g. Pavel Skadegard. V spremstvu predsednika ZSO tov. dr. Francija Zwitterja je navezal tudi stike s predstavniki narodne manjšine v Gorici in Trstu ter s predstavniki gradiščanskih Hrvatov.

Približno v istem času je prišel preko Jugoslavije proučevati koroško vprašanje kot stipendist Carnigijeve ustanove tudi docent za mednarodne odnose na angleški univerzi v Abardeenu g. Joseph Frankel, ki se še danes mudi na Koroškem.

Te dni pa je po svojem obisku v Posarju, Južni Tirolski, pri Slovencih v Trstu in pri Italijanih v Jugoslaviji prispela na Koroško še skupina šestih študentov in učiteljev severnih držav, ki proučujejo ureditev manjšinskega vprašanja v posameznih državah.

Skupino je sprejela Zveza slovenskih orga-

nizacij in ji na združenem posestvu v Sekiri priredila slovesno večerjo. V imenu slovenskih organizacij je skupino pozdravil podpredsednik Zveze slovenskih zadržev. Mirt Zwitter in ji izrazil dobrodošlico. V svojem govoru je nanizal vrsto problemov našega ljudstva na Koroškem in poudaril različna vprašanja zaščite narodnostnih pravic, ki so prav sedaj, ko stopa državna pogodba v veljavo, zelo aktualna. Govoril je o grozotah preganjanja Slovencev v dobi Hitlerjeve okupacije in o uporu Slovencev proti temu nasilju. Opozoril je na borbeno povezavo Nemcev na skrajnem severu pri njih z Nemci na skrajni južni meji, ki pride do izraza posebno v tako imenovanem botrinstvu šlezviških mest nad mesti v naši deželi. Narodne manjšine je pozval na čim večjo strnjeno in primerjalno našo usodo z usodo danske manjšine v Severni Nemčiji, ki se prav tako bori za svoje pravice in zato prav Danci iz Šlezvik-Holsteinske najlažje razumejo našo borbo za pravice. V naši borbi pa nimamo kakih šovinističnih teženj, marveč se borimo po načelu: Tujega nočemo, svojega ne damo!

V imenu skupine se je za topel sprejem zahvalil Svend Johansen, rektor srednje šole in inšpektor manjšinskih šol v Šlezvik-Holsteinski. Seznanil nas je podrobneje s problemi njihovega manjšinskega šolstva. Do izraza je prišla želja, da stopimo v stalen stik in se tako medsebojno podpiramo in seznanjamo z nastalimi problemi. Dolgo smo se še razgovarjali, naslednjega dne pa so si v spremstvu dr. Mirte Zwitterja ogledali nekaj zanimivosti naše lepe Koroške ter se končno poslovili in odpotovali nazaj v svojo severno domovino.

Prvi vojaški oddelki so perfektni

Zadnji teden je notranji minister Helmer formalno predal zveznemu kanclerju Raabu posamezne žandarmerijske šole in oddelke tako imenovane žandarmerije »B«, ki bodo tvorili kader za bodočo avstrijsko vojaščino. Skupno štejejo provizorični vojaški oddelki 6.500 moških, katerim je dodeljenih 200 oficirjev.

Ker bodo zakonski predpisi o novi vojaščini verjetno stopili v veljavo šele sep-

tembra, je ministrski svet začasno poveril zveznemu kanclerju nalogo, da preimenuje prevzete žandarmerijske oddelke v »provizorične graničarske oddelke«. V tem okviru postanejo tudi na Koroškem tri dosedanje žandarmerijske šole vojaške odnosno graničarske formacije, ki se bodo že po manjših spremembah pri uniformah ločile od navadne žandarmerije.

V Angliji ostane smrtna kazen

V britanski spodnji zbornici so minuli teden odklonili zahtevo laburistične opozicije po odpravi smrtne kazni. Notranji minister Gwilym Lloyd George argumentov opozicije ni upošteval ter zagovarjal stališče, da vlada v javnosti o smrtni kazni danes drugačno mnenje, kakor v prejšnjih časih.

V javnosti pa je sprožil nov val zahtev po odpravi smrtne kazni nedavno proces kjer so na smrt obsodili 28-letno žensko, lepo plavalasko Ruth Ellis. Vzrok, zaradi katerega je bila lepa Ruth obsojena na smrt, je umor njenega ljubimca, dirkača Blokalyja, ki ga je iz ljubosumnosti ustrelila na cesti. Proces je bil zelo kratek, ona je dejanje priznala in tudi izjavila, da se ne kesa. Po obsodbi je odklonila podpis na prošnji za pomilostitev.

Ves čas do izvršitve obsodbe z obešenjem je obsojenka vzdržala pri tem stališču. Šele nekaj dni pred justifikacijo je zgubila živce in pričela prositi za življenje. V Angliji pa ljubosumnost ne velja pred zakonom kot olajšujoča okoliščina, zato je notranji minister odklonil predložitev pomilostitve kraljici.

Obsodba pa je vzbudila v Angliji veliko razburjenje. Na dan justifikacije se je zbralo pred jetnišnico v Holowayu mnogo ljudi, ki so celo jokali, ko je uslužbenec jetnišnice po starem običaju razobesil na vrata jetnišnice plakat z obvestilom, da je pravici zadoščeno.

Ruth Ellis je bila lastnica znanega nočnega lokala. Zadnje dni je v svoji celici pisala spomine, ki jih priobčuje londonški tisk. Dohodek iz teh spominov in prodaje nočnega lokala bodo porabili za vzgojo dveh nedoletnih otrok obsojenke.

V Angliji teče že dalje časa akcija, da bi ukinili smrtno kazen, vendar ne morejo zagovorniki tega predloga doseči v parlamentu večine za to svojo zahtevo. Smatrajo, da je tudi Ruth storila svoje

Največja koroška gospodarska prireditel

Največja gospodarska prireditev na Koroškem, koroški velesejem, ki bo svoja vrata odprl dne 11. avgusta 1955, bo po svoji obsežnosti in mnogovrstnosti mozaik prikazal in inozemskega gospodarstva in proizvodnje dobrin. Koroški velesejem bo pred vrati Jugoslavije in Italije spet pokazal svoj naraščajoči gospodarski pomen. Okoli tisoč razstavljalcev bo udeleženi s svojimi proizvodi in pridelki, med temi iz Zapadne Nemčije 26, Jugoslavije 53, Švice 1, Francije 1, Luksemburške 1 in Italije 12 podjetij. Jugoslavija bo zastopana s kolektivno razstavo najznačilnejših podjetij iz Slovenije in Hrvatske ter je na razpolago velesejmski kompenzacijski dogovor v višini 11 milijonov šilingov v okviru izvozne in uvozne blagovne izmenjave. Zapadno-nemška posebna razstava bo pokazala razne novosti industrijske proizvodnje, ki se pri nas še ne proizvajajo ali pa v nezadostni meri.

Ob sprejemu zastopnikov tiska, med temi tudi iz Slovenije in Italije, in številnih predstavnikov javnega ter gospodarskega življenja je mestni svetnik in prezident velesejma Novak minulo sredo izročil obnovljeno in moderno urejeno velesejmsko področje, ki obsega 130.000 kvadratnih metrov, svojemu namenu. Pri pregledu velesejmskega področja se je bilo mogoče prepričati, da je velesejmski odbor s številnimi inženirji, delavci in nameščenci izgradil velesejmsko področje, da se lahko uvršča med reprezentativne evropske velesejme.

Kljub visokim investicijam, ki so jih zahtevala gradbena in obnavljalna dela, bodo letos dnevne vstopnice cenejše ter bodo stale

5 šilingov, večerne vstopnice v zabavni park pa 2 šilinga za odrasle in 1 šiling za mladino od 6. do 14. leta. Otroci do 6. leta so v spremstvu odraslih prosti vstopnine.

Enajst kolektivnih razstav na dunajskem jesenskem velesejmu

Na dunajskem jesenskem velesejmu bo razstavljalo, kakor je že do zdaj ugotovljeno, enajst držav, ki bodo v kolektivnih prikazih nudile vpogled v njihovo zmogljivost industrijskega in kmetijskega gospodarstva. Te države so: Zapadna Nemčija, Francija, Anglija, Indija, Italija, Jugoslavija, Češkoslovaška, Turčija, Madžarska, Sovjetska zveza in Amerika. Posebno pomembna bo udeležba Indije, s katero bo prvič zastopana na dunajskem velesejmu država iz Daljnega vzhoda.

„Mariborski teden“

Jutri bodo v Mariboru odprli tradicionalni »Mariborski teden«, ki bo največja slovenska gospodarska prireditev. »Mariborski teden« bo pregled uspehov desetih let povojnega dela in zmogljivosti industrije, obrti in kmetijstva. V prikaz bodo novi izdelki, nadalje razstave, kmečki dan in bogat kulturni, športni in zabavni spored. Na železnicah bodo imeli obiskovalci 25-odstotni popust.

V Avstriji je več kot 13.000 zdravnikov

Pri razpravi o splošnem socialno-zavarovalnem zakonu je zdravniška zbornica stavila predlog, da bi bili vsi avstrijski zdravniki upravičeni zdraviti tudi paciente bolniških blagajn, torej ne samo tisti, ki so sklenili pogodbe z bolniškimi blagajni. Pogodbeno bi moralo na enega zdravnika odpasti 900 zavarovancev, trenutno pa pride samo 580 zavarovancev na enega pogodbenega zdravnika. Iz tega sledi, da so bolniške blagajne v zadnjih letih sprejele mnogo več pogodbenih zdravnikov kot je bilo obvezno. Kakor navaja Sindikalna zveza, bi bili nosilci bolniškega zavarovanja pripravljeni skleniti z vsemi praktičnimi zdravniki pogodbe, če bito dovoljevala potrebna sredstva. Prispevki pa so izključno namenjeni samo negi in ohranitvi zdravja okoli dveh milijonov zavarovanih delavcev in nameščencev in njihovih družin.

Avstrija ima sorazmerno največ zdravnikov, prekaša jo samo še Izrael. Leta 1937 je bilo v Avstriji 7.370 zdravnikov, danes pa jih je 13.074, dočim se število prebivalstva med tem časom ni bistveno spremenilo. V Avstriji pride na 10.000 prebivalcev 19 zdravnikov. Celotno visoko civiliziranih državah gostota zdravnikov ni tako močna. Po mednarodnih izkušnjah velja pravilo, da 1000 ljudi lahko zagotovi gospodarsko eksistenco enega zdravnika. V Avstriji pa ne odpade na enega zdravnika 1000, temveč samo 534 prebivalcev. V Združenih državah pride en zdravnik na 710 prebivalcev, v Angliji na 870, na Švedskem, Norveškem in v Holandiji na 1100 in v Franciji na 1300. Po podatkih svetovne zdravstvene oblasti je med mesti na svetu največja gostota zdravnikov na Dunaju, kjer pride že na 340 prebivalcev po en zdravnik.

Žaga in lesna trgovina

Janko Čuden v št. Jakobu v Rožu

kupuje vsako množino okroglega lesa

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 19.45, 22.00, 00.00.

Sobota, 30. julij:

8.45 Daljni širni svet: Turčija nekdanj in danes — 9.00 Slovenska oddaja — 10.00 Dobro razpoloženi dopoldne — 11.15 Imam te rad, koroške narodne pesmi in glasba — 14.35 Pozdrav nate — 15.20 Mladinska oddaja — 17.45 Salzburške slavnostne igre — 20.20 Pester delopust.

Nedelja, 31. julij:

7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.00 Kmečka oddaja — 11.30 Vesele v mestu in na deželi — 14.30 Otroški oder — 15.00 Pozdrav nate — 18.55 Športna oddaja — 20.15 Graška policijska godba.

Ponedeljek, 1. avgust:

11.00 Dobro razpoloženi dopoldne — 13.55 Slovenska oddaja — 15.00 Gradiščanska vabi — 16.45 Kulturne vesti — 17.10 Slavni umetniki — 18.35 Gospodarski komentar — 18.45 Slovenska oddaja — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci.

Torek, 2. avgust:

8.45 Medicinsko predavanje — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.55 Slovenska oddaja — 15.00 Počitnice z glasbo — 15.45 Poletje — 16.45 Kulturne vesti — 17.10 Slavni umetniki — 18.35 Oddaja za delavce — 18.45 Mesec dni deželne politike — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci — 20.20 Stambulska roža, opereta.

Sreda, 3. avgust:

8.45 Iz ženskega sveta — 10.10 Dopoldanski ekspre, priljubljene melodije — 13.55 Slovenska oddaja — 15.00 Salzburška vabi — 15.45 Za vesele male ljudi — 16.45 Kulturne vesti — 17.10 Slavni umetniki — 18.35

Oddaja za delavce — 18.45 Slovenska oddaja — 20.00 Salzburške slavnostne igre — 21.30 Vedno veseli.

Četrtek, 4. avgust:

10.10 Dopoldanski koncert — 13.55 Slovenska oddaja — 16.00 Glasba iz Švice — 16.45 Kulturne vesti — 17.10 Slavni umetniki — 18.30 Govori UNESCO — 18.35 Oddaja za delavce — 18.45 Kmečka oddaja — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci — 20.20 Pri nas doma: razno iz življenja na planini.

Petek, 5. avgust:

8.45 Za dom in hišo — 10.10 Ljudska glasba iz Zgornje Avstrije — 11.00 Dobro razpoloženi dopoldne — 13.55 Slovenska oddaja — 15.00 Tirolska vabi — 15.45 Vesel počitniški dan — 16.00 Glasba iz operete in filma — 18.30 Agrarnopolitični razgled — 18.45 Slovenska oddaja — 19.30 Salzburške slavnostne igre.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 30. julij:

6.35 Pred mikrofonom je Kmečka godba in Vaški kvintet — 7.30 Gospodinjski nasveti — 7.40 Venček znanih melodij — 14.30 Turistična oddaja — 14.40 Slovenska narodna glasba — 16.20 Odlomki iz priljubljenih baletov — 18.00 Okno v svet — 18.15 Z narodno pesmijo v prijeten delopust — 20.15 Pisan sobotni večer.

Nedelja, 31. julij:

8.00 Otroška predstava — 9.30 Z magnetofonom pri pevskih zbiorih na podeželju — 10.00 Družinski pogovori — 13.00 Pol ure za našo vas — 13.30 Želeli ste — poslušajte! — 15.30 Po naši lepi deželi — 16.00 Igra godba na pihala — 20.00 Reportaža s svetovnega prvenstva kajakašev v Tacnu.

Ponedeljek, 1. avgust:

6.35 Pohorski fantje pojo in igrajo — 7.30 Cicibanom — dober dan! — 12.00 Zabavne in operetne melodije — 14.30 Nove knjige — 14.40 Pesmi Emila Adamiča poje vokalni kvintet Niko Štritof — 18.45 Radijska univerza — 20.00 Za ples in dobro voljo.

Torek, 2. avgust:

6.35 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi — 7.30 Gospodinjski nasveti — 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.40 Slovenske narodne pesmi — 18.00 Zdravstveni nasveti — 18.30 Športni tednik — 20.00 Slovenske narodne pesmi — 20.30 Tedenski notranje-politični pregled.

Sreda, 3. avgust:

6.35 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi — 7.30 Gospodinjski nasveti — 13.10 Z glasbo v dobro voljo — 14.30 Za gospodinjo — 14.40 Nekaj mazurk in valčkov — 18.00 Družinski pogovori — 18.10 „Za prijetno popoldne“ — 18.45 Zunanje-politični pregled — 20.00 Z letošnjih dubrovniških letnih iger.

Četrtek, 4. avgust:

6.35 V pesmi in plesu po Jugoslaviji — 7.30 Gospodinjski nasveti — 7.40 Melodije in ritmi — 14.30 Modni kotiček — 14.40 Nastop gojencev državne glasbene šole v Mariboru — 16.20 Koncert po željah — 18.00 Domače aktualnosti — 18.50 Ljudsko-prosvetni obzorik — 20.00 Četrtekov večer domačih pesmi in napevov.

Petek, 5. avgust:

6.35 Valčki in polke — 7.30 Cicibanom — dober dan! — 7.45 Zabavni zvoki — 13.10 Križem skozi operete in filme — 14.30 O športu in športnikih — 18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 18.45 Iz kolektivov za kolektive — 20.30 Tedenski zunanje-politični pregled — 21.00 Oddaja o morju in pomorščakih.